

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-žekovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Za „Slov. Gospodarja“ — za sebe!

Čuden naslov! Ali je tako! Kdor od naročnikov dela za naš list, dela za sebe! Naj vam to dokažem!

Za svoj pouk.

Kmetje smo se naučili brati in pisati. Tega znanja nočemo zanemarjati. Iz čitanja črpamo svojo izobrazbo. V vsakem oziru, gospodarskem, političnem, kulturnem, moramo biti pravilno poučeni in moramo napredovati. To pa nam danes nudi predvsem časopis: »Slov. Gospodar«. Ne le gospodar, tudi gospodinja, ne le odrasli in starejši, tudi mladina najde v »Slov. Gospodarju« mnogo koristnega za sebe.

Za svoje razvedrilo.

Težki so časi in človek si zelo želi, da bi teh bremen ne nosil. In če bi človek vedno mislil na svoje težko breme, bi res obupal. Poleg najuspešnejše tolažbe, ki jo človek prejema v svoji veri in molitvi, si radi privoščimo še razvedrila. Lepa povest, novice in drugi spisi nam nudijo vsak teden dovolj razvedrila.

Za pravice kmetijskega stanu.

Mi pa nismo le vsak sam zase, ampak tvorimo skupen stan, kmetijski stan. Imeti moramo nekoga, ki se za nas poteguje, ki naše težave razglasi, ki za nas pravico terja. In to dela v prvi vrsti ravno naš list: »Slov. Gospodar« že nad 60 let.

Nad 50.000 Din.

Lepa vsota Din 50.000.—, posebno v današnjih časih, ko ni denarja. In vendar je zavarovalnica »Slov. Gospodarja« to vsoto do sedaj že izplačala celoletnim naročnikom, ker so jim pogorele njihove stanovanjske hiše. Prihodnjič bomo objavili imena onih, ki so do sedaj prejeli izplačilo. S kako hvaležnostjo — samemu sebi, da so bili toliko pametni in so bili celoletni naročniki, so sprejeli mali 1000 Din podpore, ter so jim v nesreči tako prav prišli.

Za nove naročnike!

Dosedanji naročniki bodo plačevali naročnino posebno ob novem letu. Sedaj je čas za nove naročnike in za tiste, ki jim je naročnina že potekla. Ob novem letu je težko agitirati, sedaj pa je mogoče iti od hiše do hiše. In to naj storijo vsi prijatelji našega lista! Zaradi sebe! Čim več bo naročnikov, tem več

bo lahko »Slov. Gospodar« nudil. Povejte, da bo v kratkem začela izhajati Golečeva znamenita povest iz zgodovine štajerskih kmetov: »Trojno gorje.« Prijatelji, sedaj je čas, da kot en mož gremo na delo za svoj kmetijski in svoj krščanski časopis, ki se ne straši zastopati narodnih in verskih pravic! Kako boste to v posameznem kraju uredili, je vaša stvar. Radevolje vam bomo v vsem šli na roko, samo sporočijo naj nam, kako želijo to agitacijo urediti.

Kdor deluje za razširjenje »Slov. Gospodarja«, deluje za sebe, za pouk in razvedrilo, deluje za svoj stan, deluje tudi za zmago krščanske kulture.

Prijatelji, delajmo! Bog blagoslovi!

*

Resne besede jugoslovanskih škofov.

Jugoslovanski škofje so imeli v Zagrebu od 12. do 16. oktobra svoje konference. Sklenili so izdati skupni pastirski list za vse katoliške vernike naše države. To pastirsko pismo, ki bo vernikom prebrano v cerkvah, je polno lepih misli, naukov in opominov. Z visokega vidika svojega dostojanstva in svoje odgovornosti pred Bogom in Cerkvijo presmatrajo škofje razmere sedanjega časa, razkrivajo rane človeške družbe ter označujejo zdravila, ki morejo te rane zaceliti.

Boljševizem in naturalizem.

Odkrit boj proti Bogu, tako pravijo škofje, bije na vse načine tisto strašno brezboštvo v Rusiji. — Toda pomagati in pristaši tega brezboštva in boljševizma prodirajo vedno bolj iz Rusije v druge države. In gledati moramo, kako se celo po naših vaseh, da ne govorimo o mestih in industrijskih krajih, vedno pogosteje pojavljajo ljudje, ki sejejo mržnjo proti božjemu zakonu. Pri nas že gremo po teh potih, da bi se posamezniki in sploh družba, posebno pa mladina, naravnali na brezbožno pojmovanje življenja. To brezboštvo se imenuje naturalizem, ki zametuje vso razodeto Božjo resnico, izpodkopava vsako ustanovo katoliške Cerkve, širi nauk, ki ne pozna ne Boga ne umrjoče duše, trdi, da je človek po naravi dober

in da mu ni treba Boga, vere, molitve in zakramentov, da ostane dober. Različna so pota, po katerih naturalizem odvrča človeka od vere in Boga. V časopisju, knjigah in predavanjih izrecno pobija krščanski nauk ter smeši verske obrede in se jim roga. A ker dobro ve, da je najlažje ubiti vero v srcih, če se človek uda npravstveni pokvarjenosti, si prizadeva na stečaj odpreti vrata moralnemu razkroju. Kdo bi ne videl, da se v narodu in njegovi mladini odpirajo pota v sramotno moralno propast? Isto opažamo v kinih in gledališčih. Mnogokrat se turistični izleti prirejajo po programih, kakor da ni Boga, ki nam zapoveduje ob nedeljah in praznikih izvrševati dolžnosti, ki jih nalaga Cerkev vernikom. Še hujše je, ko se prirejajo zleti za telovadne nastope, ki se vršijo redno ravno na zapovedane praznike ob času javne božje službe ter se tako ljudstvo odvrča od praznovanja praznikov. In nemoteno se ob nedeljah in praznikih vrše hlapševska dela. Pa se še čudimo, ko udarja po nas pravična Božja roka!

Ali se sme Cerkev odrivati od mladinske vzgoje?

Ko kažemo te strašne posledice naturalistične mladinske vzgoje, moramo dvigniti glas odločnega protesta, ker se katoliški Cerkvi, tej najboljši vzgojiteljici mladine in najresnejši varuhinji vsakega reda, v državi in družbi kratijo od Boga ji dane pravice, da bi mogla katoliško mladino vsestransko vzgajati v okrilju svojih rešilnih načel. Naravnost strašno je, kako se na eni strani onemogoča katoliško mladino vzgajati v duhu svoje vere, ko se na drugi strani na vsej črti ne le dopušča, ampak celo naganja in sili, da se naša mladina vzgaja brezversko v zmislu brezbožnega naturalizma.

Toda ne smemo pozabiti, da otroci in njihova vzgoja po Božjem zakonu, ki ga nobena oblast na svetu ne more spremeniti, pripadajo najprej Cerkvi in njihovim staršem. Starši imajo ogromno dolžnost, za katero bodo nekoč pred Bogom dajali strog odgovor, brigati se za krščansko vzgojo svojih otrok ter odstraniti od njih vsak vpliv vzgoje v katerikoli naturalistični obliki. Naše globoko prepričanje je, da domovini in državi more odrešilno služiti le tista vzgoja, ki temelji v Bogu! To velja za vse čase in vse države, posebno pa danes. Večna resnica je, kar je izrekel sam Sv. Duh: »Blagor narodu, ki mu je Gospodar njegov Bog!«

Socialna beda: odprite srca in roke!

V tesni zvezi z odpadom od Boga, kakršnega pripravljata naturalistična vzgoja in ga brezobzirno izvaja boljševisem, je pojav nepopisne bede v vrstah naše družbe.

Tudi pri nas je beda povsod: po vaseh, ki se preživljajo z vinogradništvom, kmetijstvom in gozdno industrijo. Beda je posebno tam, kjer so rudniki in tovarne. Sedaj je prišel čas, da pokažete, da ste res pravi učenci Kristusovi, ki v nesrečnem bližnjiku vidite drugega Kristusa, ki ste pripravljeni deliti z njim, kar imate. Odprite srce za siromake, odprite svoje roke in pomagajte jim, hitite na pomoč siromašnim staršem, kakor hitro vidite, da so v bedi in nesreči.

Ko gledamo po svetu tolikšno bedo, vas pozivljamo, da se zaradi ljubezni do bližnjega odrečete vsake bučne zabave, posebno pa zabave s plesom. Take zabave v današnjih težkih časih se nikakor ne spodobijo vernikom, ki v siromaku gledajo drugega Kristusa. Kako se more krščanski človek mirnega srca udeleževati takih zabav, ko morda v podzemlju ali v podrešju iste hiše, v kateri se veseli sam, siromašna delavska družina gladuje in trepeče od mraza? Darujte raje siromakom tiste mnogokrat dovolj velike vsote, ki bi jih drugače izdali za zabavo. Na isto dejavno ljubezen kličemo tudi vas, premožne starše, posebno pa žene in dekleta, v kolikor ste navajene, da si za zimo nabavljate dragocene modne obleke. Radi Jezusa prenehajte s tem! Pustite sploh vsak luksuz in rajši vse svoje prihranke, kolikor boste s tem prihranili, dajte Bogu za siromake.

Toda uspešna pomoč za vse delavske, kmetijske in uradniške sloje ter uspešno, organizirano karitativno delo (dobrodelnost) brez strokovnega znanja, je nemogoče. Zato se obračamo na vse vrste tiste naše inteligence, ki veruje v Jezusa Kristusa in sprejema njegove božje nauke. Posebno pa se obračamo na naše mlade akademike, da se z vso ljubeznijo posvete resnemu proučevanju družabnih vprašanj v svitu krščanskih načel, posebno pa delavskega in kmetskega vprašanja. Brez izobraženih strokovnjakov ni mogoče misliti na uspešno reševanje težkih vprašanj današnje družabne krize. Tudi tak študij je lep doprinos v zmyslu božje zapovedi: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!«

*

Bolgarija se pogaja z Rusijo za sklenitev trgovske pogodbe med obema državama.

Trozveza: Bolgarija—Grčija—Turčija. Bolgarska vlada je prejela od turškega ministrskega predsednika Izmet paše povabilo, naj poseti njen predsednik turško prestolico Ankaru. Temu vabilu se bo odzvala Bolgarija v decembru. Ob tej priliki se bo razširila prija-

ZA NEGOVANJE TELESA

za jačanje udov in zaščito pred obolenjem, je Fellerjev Elsafluid priznано domače sredstvo in kozmetikum, že 35 let splošno priljubljen. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina. Fl. 2.

teljska zveza, katera je doslej vezala Turčijo in Grčijo tudi še na Bolgarijo.

Turčija je podaljšala s sovjeti l. 1925 sklenjeno prijateljsko pogodbo za novih pet let. Ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov je že zapustil Ankaru — turško prestolico in se vrača počasi preko Benetk in Berlina nazaj v Moskvo. Prodiranju in uveljavljanju ruskega vpliva na Balkanu pripisujejo v zadnjem času veliko resnosti. Sovjeti se trudijo, da bi si zagotovila Rusija na Balkanu vpliv, katerega je posedala pred svetovno vojno. Z usidranjem ruske besede na Balkanu bi bilo zavrto italjansko prodiranje. Gotovo je, da bo podpirala Rusija na Balkanu tudi sklenitev balkanske zveze, ki bi šla za tem, da se zavaruje Balkanski polotok pred vplivom zapadnih sil, z namenom, da si zagotovi isti vpliv na tem važnem križišču Rusija.

Madžarski parlament je bil otvorjen 4. novembra. Izvajanja ministrskega predsednika grofa Karolyja je sprejela opozicija z burnim ugovarjanjem in je zahtevala takojšnjo ukinitve izrednega sodišča.

Po vrnitvi francoskega ministrskega predsednika iz Amerike. Po vrnitvi francoskega ministrskega predsednika Lavalja iz Amerike se je sestal z njim nemški veleposlanik von Hösch. Na tem sestanku sta se razgovarjala oba državnik o plačilu nemških vojno odškodninskih obveznosti po preteku Hooverjevega odločilnega načrta. Nemčija stoji na stališču, da mora urediti pred povratkom k plačevanju vojnih odškodnin kratkoročne kredite. Predsednik francoske vlade Laval je prigovarjal nemškemu poslaniku, naj sprejme postopek plačevanja, ki ga določa Yuongov načrt. Yuongov načrt namreč določa, da sme Nemčija ustaviti svoja plačila največ za eno leto, vendar mora o tem obvestiti Banko za mednarodna plačila v Baslu vsaj tri mesece prej. Odločitev o vprašanju, ali se taka odločitev plačil dovoli, gre odločiti tega zavoda. Zato je verjetno, da se bo že v kratkem sestal posvetovalni odbor Banke za mednarodna plačila, da sklepa o plačilni zmožnosti Nemčije. Naloga glavnih zainteresiranih vlad bo nato, da na skupni mednarodni konferenci sklenejo vojnoškodninski sporazum z Nemčijo, ki ga bo treba skleniti še pred 1. februarjem 1932, ker sicer ne bo mogoče pravočasno rešiti vprašanja obnove kratkoročnih kreditov, podeljenih Nemčiji.

Bivši predsednik španske ustavodajne skupščine kandidat za predsednika republike. Prvotni predsednik španske ustavodajne skupščine je bil Zamora, ki je pa odstopil, ker je zahtevala večina uvrstitev kulturnobojnih določb v novo ustavo. Zamora je sprejel od vlade

mu ponujeno kandidaturo za predsednika republike.

Poljska na krivih potih. Poljska je predložila nov zakonski načrt o novi ureditvi in zenačenju zakonskega prava, ki je povzročil na Poljskem hude javne razprave. Vladni načrt predvideva prvič na Poljskem poleg cerkvenega sklepanja zakona tudi civilni zakon. Ločitev zakonov je bila do sedaj po zakonu dopustna samo za nekatoličane. Novi načrt pa predvideva zakonito ločitev tudi za katoličane. Razen desničarske opozicije se upira temu zakonskemu načrtu tudi cerkveno misleči del Pilsudskijevega tabora, tako je pričakovati v sejm (parlamentu) hudih bojev.

Nova angleška vlada. Povolitveno vlado na Angleškem je sestavil Macdonald. V novi vladi je 14 odločnih zagovornikov zaščitne carine, 4 zastopniki trgovine in Macdonald in še eden minister, ki sta nevtralna. Radi odločne zmage konservativcev pri volitvah ima nova vlada konservativen značaj.

Indijska posvetovanja v Londonu. Že dolgo časa zboruje v Londonu indijska konferenca, na kateri bi se naj odločila usoda Indije. Indijska posvetovanja bodo zaključena 18. novembra. Zastopnik indijskih nacionalistov Ghandi in angleški ministrski predsednik Macdonald sta že imela razgovore o rešitvi indijskega vprašanja. Macdonald je označil Ghandiju angleško politiko v Indiji za bodočnost takole: Indija dobi zvezno ustavo in bo uvrščena med ostale angleške dominijone, kakor: Kanada, Avstralija itd. Za prehodni čas bo odgovorna angleška vlada za notranjo upravo v Indiji. Kot nekaka vrhovna parlamentarna skupna instanca za ta prehodni čas je višljena posebna indijsko-angleška komisija. Dalje se govori o trgovinski pogodbi med Anglijo in Indijo, v kateri bi se morala določiti predvsem tudi popolna ustavitev bojkota glede angleškega blaga od strani Indijcev. Ustanoviti bi se imelo tudi vrhovno zvezno sodišče kot najvišja pravna instanca. Med Hindi in mohamedanci pa še ni prišlo do sporazuma. Da se konferenca ne razbije, bo angleška vlada pripravila poseben predlog za rešitev teh vprašanj.

Položaj na otoku Cipru je še vedno silno napet. Angleška uprava je prepovedala do nadaljnjega pristajanje ladij na otoku in je Ciper popolnoma odrezan od sveta.

Nemiri na Daljnem vzhodu. Upanje na mirno rešitev mandžurskega spora se je zmanjšalo. Japonska je odklonila pogajanja s Kitajsko, kakor je priporočilo Društvo narodov. Protestirala je tudi v Moskvi proti sovjetskemu posredovanju v korist Kitajske. Kitajska vlada v Nankingu je uverjena, da Japonci ne bodo izpraznili Mandžurije do 16. novembra, kakor je to odredilo Društvo narodov. — Japonske čete še vedno prodirajo na kitajsko ozemlje in Japonci bodo zastavili ves vpliv ter moč, da bo proglašena Mandžurija za samostojno državo, ki bi plesala po japonski muziki.

Japonci so zasedli Mandžurijo do tamkaj, kjer spada ozemlje pod zanimanje Rusije. Med japonskimi in kitajskimi četami se je razvila bitka ob reki Nonni.

Gospodarska kriza v Ameriki. Finančno ministrstvo ameriških Združenih držav objavlja, da znaša proračunski primanjkljaj za prve štiri mesece tekočega proračunskega leta, to je od julija do oktobra 651.1 milijona dolarjev. Po cenzitvi finačnega ministrstva bo znašal celoletni primanjkljaj 2.8 milijarde dolarjev, dočim je znašal v preteklem letu samo 903 milijone. Iz tega je razvidno, da je gospodarska kriza hudo udarila tudi Ameriko.

*

Sel sem na grob . . .

Čital sem, da dobijo jugoslovanski Nemci svoje učiteljišče v Bački. Ljudske šole tudi imajo, kjer je podana za to zakonska potreba.

Zato sem šel na naš grob h Gospej Sveti. Moje misli so odplavale za 70 let nazaj, ko je štela naša Koroška 28 slovenskih in 56 utrakvističnih šol. Šle so misli ono križevo pot naše govorice, ko je bila ista teptana, zaničevana in preganjana. V onem letu pred vojno se je skrivala naša govorica le še v treh šolah, 144 ponemčevalnic je vtepalo otrokom v glavo, da materina beseda ni vredna, da živi. Nad 15.000 otroških govoric je bilo obsojenih na smrt.

Padale so klobute radi slovenske govorice. Divji je bil učitelj Summerer v Grabštanju, zlobni so bili drugi. V Tinjah je rekel šolski nadzornik Arnak otrokom: »Deutsch ist nobel, deutsch ist schön.« Zlobno seme je rodilo sad. Umorili so našo govorico.

Umrla je naša beseda v Trbižu, Šmohorju, Beljaku, Osojah, Gospej Sveti, Blatogradu in še drugod. Vzeli so nam lačni zemlje našo posest.

Slovenski abecednik je učil še dalje: »Miza — Tisch, Riba — Fisch itd.« Šole so izpodrivale temelj, kjer naj bi se gradila naša prosveta.

Hecarji iz Kranjske smo, ko pripovedujemo svetu, da dobe nemški učiteljišniki zato ustanove, da bodo delali na utrakvističnih šolah, da nameščajo slovenske učitelje v nemškem delu Koroške, da je za slovenske otroke nemški jezik obvezen, slovenski pa neobvezen itd.

Umira slovenščina. Novoslovenskega pismenega jezika mladina seveda ne razume, ker ga učitelji nočejo učiti . . .

Leta 1910. do 1911. je bilo na Koroškem 132 slovenskih in 1423 nemških srednješolcev. Na Kranjskem je bilo leta 1907. 443 nemških srednješolcev. Nemcev so našli na Kranjskem 28.000, Slovencev na Koroškem pa 90.000. Šolska uprava ni slišala tega krika teptanega naroda, da bi omogočila slovenskim otrokom pot v srednjo šolo.

Kljub vsem težkočam pa Korotan še ni imel med svojimi mesta za slovenske absolvente višjih šol. Dokaz za to so nam imena: Dr. Kušej, dr. Ilanig, dr. Schaubach, Erlich, dr. Silan in drugi. Izmed 150 zdravnikov jih je bilo le 7 zmožnih, da so sprejemali slovenske

Udobno odstranitev

nadležnega zobnega kamna, korenine mnogih zobobolov, povzroči priljubljeni Sargov Kalodont, idealno sredstvo za negovanje zob. Kajti samo Kalodont vsebuje učinkoviti dodatek proti zobnemu kamnu (Sulfuricinoleat po Dr. Bräunlichu). Redna uporaba Sargovega Kalodonta je najudobnejši način, da se ohrani lepe in zdrave zobe.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

bolnike. Uradne linice so zapirali pred slovensko besedo bodisi na železnici, pošti in pri drugih uradih. Uradni aparat je strupeno črtil jezik naroda.

Todi koroški Slovenec je volil poslance, v osmih volilnih okrajih, ki so bili prirejeni tako, da so se morali boriti še za enega poslanca.

Volilni okraji ki jih je bilo deset, so šteli:

1. Celovec 1700 Slovencev in 21.000 Nemcev.
2. Celovška okolica 1290 Slovencev in 21.600 Nemcev.
3. Pliberk, Železna Kaplja, Borovlje, Doberla ves 37.600 Slovencev in 7400 Nemcev.
4. Velikovec, Svinec, Althofen 11.300 Slovencev in 23.000 Nemcev.
5. Sv. Lenart, Wolfsberg, Št. Pavel 1300 Slovencev in 41.500 Nemcev.
6. Št. Vid, Gurk, Breže 35.100 Nemcev.
7. Trg, Millstatt, Rož 7500 Slovencev in 27.000 Nemcev.
8. Beljak 6300 Slovencev in 25.900 Nemcev.
9. Podkloster, Trbiž, Šmohor, Št. Partnjan, Kotiče 11.800 Slovencev in 29.200 Nemcev.
10. Sovodje, Spittal, Gornja Bela, Winklern 38.000 Nemcev.

Te številke govori koroška statistika. Kako so delali na Koroškem statistiko, je pa tudi poglavje zase.

Iz te volilne geometrije je prišel naš Grafenauer, katerega so hoteli Nemci kupiti za 3000 srebrnih avstrijskih kron. Ker pa je bil ta mož zvesti učenec Einspielerja, se je tudi zvesto boril za staro pravico svojih rojakov.

Štajerski Nemci zase seveda niso marali take geometrije. Štajerski trgi in mesta so bili država zase. Tu ni imel

besede dr. Korošec, ne dr. Ploj, ne Pišek. Ptujski Ornik, to je bil mož od fare, ki je zastopal naše ljudstvo pri Karlu na Dunaju.

To se je zgodilo v času, ki ga ni lahko pozabiti. Stari borci pa se bomo vedno spominjali dni, ko smo se borili za to, kar so nam zapustili naši očetje.

In danes?

Nemci so dobili osnovne šole in učiteljišče. Želijo še bogoslovje . . .

In mi na Koroškem?

Leta 1861. smo imeli na Koroškem 28 slovenskih in 56 utrakvističnih šol . . .

Stojim ob grobu in . . .

Do leta 1859. je sadi Slomšek seme božje besede v materinem jeziku na Koroškem. Iz Spodnjega Roža je prišel krški škof Pavlič, ki je bil velik dobrotnik slovenskega dijaštva. Slovenske krvi je bil Košat. Jarnik iz Zile, Andrejaš, Ahacelj, in Janežič iz Roža, so dvigali našo besedo. Oče koroških Slovencev iz Sveč, Andrej Einspieler je bil domu boditelj, učitelj in boritelj.

Anton Janežič, Andrej Einspieler, Rudmaš, Robida in Majar iz Zile so v zvezi z drugimi ustanovili po prizadevanju Slomška »Družbo sv. Mohorja«.

Na vašem grobu plakam . . .

Z železnico je prišla v deželo industrija in promet. Pričele so se rušiti slovenske domačije. Propadajo še danes. Okrog Gospe Svete se naseljujejo Prusi . . .

Ali še živi duh Slomška, Jarnika, Ferčnika, Majarja, Einspielerja, Janežiča, Šketa, Podboja in drugih borcev, vprašam vas.

Brnca, Zila, Šteben, Sv. Lenart, Podkloster, Celovec, Gospa Sveta, Vetrinj, Breza, Čajnče, Poreče, Dholica, Dobrlaves, Apače, Galicija, Železna Kaplja,

Žitara ves, Korte, Reberca, Žihpolje, Bilčovs, Borovlje, Glinje, Kaplja, Kotmara ves, Sveče, Pliberk, Vogrče, Dvor, Drava, Gozdanje, Lipa, Logavec, Podgorje, Sv. Jurij, Čače, Gorje, Melviče, Št. Štefan, Ziljska Bistrica, Tinje, Medgorje, Št. Tomaž, Zrelec, Djekše, Grebinj, Št. Jurij, Klošter, Krčanje, Št. Peter, Ruda, Št. Rupert, Šmarjeta, Vovbre, Št. Janž na Lostiču, Puštrica in druge vasi in trgi in mesta?

Dvigniti se in boriti se za ideale svojih buditeljev!

Rekel je Gregorčič: »Mojo srčno krikropite ...«

Iz grobov klije novo življenje ...

Ivan Majhen.

PO SVETU KATOLISKEM

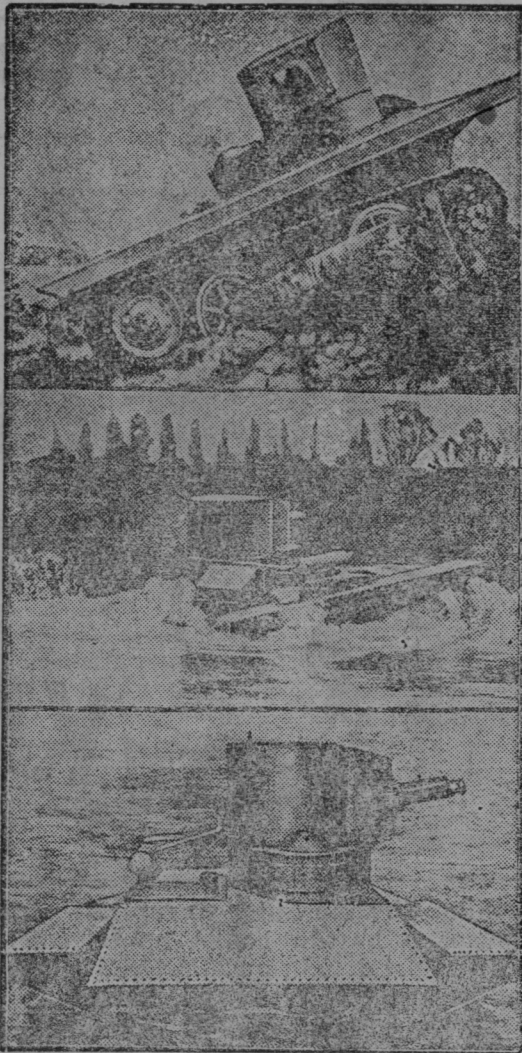
Goriška nadškofija dobila upravitelja. Zadnji slovenski goriški nadškof dr. Franc Sedej je razrešen škofijskih dolžnosti in je bil imenovan od Sv. stolice za naslovnega nadškofa v Eginu. Namesto odstopivšega dr. Sedeja je postavil papež posebnega apostolskega upravitelja na mesto goriškega nadškofa v osebi ravnatelja italjanskega seminarija v Kopru, monsignora Giovannija Sirotti.

Sv. Oče jezuitom. Papež Pij XI. je pisal pismo generalu Družbe Jezusove p. Ledochovskemu, ki je po rodu Poljak. Povod temu pismo je dalo preganjanje redovnikov in zlasti jezuitov v Španiji. Sv. Oče izraža svoje žalosti radi španskih dogodkov ter prosi Boga, da bi zakonodajalci v Španiji preklicali svoje ukrepe proti redovnikom. Ako se to ne bi zgodilo, bi to bila velika škoda ne samo za vero, marveč tudi za kulturo in civilizacijo v Španiji, ki se ima prav veliko zahvaliti apostolskemu cerkvenemu in izvencerkvenemu delu redovnikov, osobito jezuitom, kateri so njen narodni ponos.

Svobodomiselnost in socializem. Meseca septembra tega leta je imela mednarodna zveza svobodomiselnosti svoje zborovanje v Berlinu. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se pravi: »Svobodomiselnostni pokret ni na nobene politično stranko navezan, še manj ji pridružen, vendar pa je njegovo glavno in vodilno načelo socializem, njegov cilj je družabni red politične, gospodarske in kulturne svobode. Samo socialistična družba zagotavlja nemoten razvoj svobodne misli. V tem smislu ima svobodomiselnostni pokret nalogo, da podpira socialistične stranke v boju zoper fašizem. Da se ta naloga izvrši, se mora po vseh državah med množicami razširjati svobodomiselnostno gibanje.«

Razmere katoličanov v Zedinjenih državah. Katoličani v Zedinjenih državah tvorijo 6. del prebivalstva. V javnem in osobito v političnem življenju pa to ne pride do izraza. Izmed 435 članov kongresa (poslaniške zbornice) je le 35 katoličanov in izmed 96 senatorjev samo 6. Pri zadnjih volitvah za

predsednika Zedinjenih držav je v imeu demokratske stranke kandidiral katoličan Šmid, pa je propadel, ker velik del protestantov ni hotel iz mržnje vo-

Najnovejše orožje: plavajoči tank. Na Angleškem so dogradili stroj, ki sploh ne pozna cvire. Zgoraj na sliki nam kaže tank, ki brzi na suhem s hitrostjo 50 km, na srednji sliki vidimo, kako zdrži isti tank v vodi, kjer se prelevi v križarko z brzi 75 km na uro. Spodnja slika predstavlja plavajoči tank na vožnji. Ta tank ima dva moča posadke. Eden vodi stroj, drugi strelja s strojnico, ki lahko odda v eni minuti 2500 strelcev.

Narod voli na Angleškem. Pogled v londonski volilni lokal. Volilne žare stoje na volišču brez posebnega nadzorstva.

liti katoliškega kandidata, če tudi je bil zelo sposoben. Nobena država nima sedaj katoličana za guvernerja, pač pa je 43 guvernerjev framasonov. Predsednik in podpredsednik celokupne države sta protestanta, ravno tako vsi člani vlade. Med člani najvišjega sodišča je samo eden katoliške vere. Tako izgleda enopravnost v tej državi, ki se toliko ponaša z demokratičnostjo. Kar se tiče katoliških šol, so vse kajpada samo zasebne, nobena ne državna. V zasebnih katoliških šolah se poučuje dva in pol milijona otrok, v državnih pa 25 milijonov. Katoličani prinašajo velike žrtve za katoliške šole od ljudskih do visokih šol, toda nimajo dovolj sredstev, da bi zgradili tako lepe in veličastne šolske zgradbe ter bi svoje šole tako opremili, kakor to dela država. Kaj to pomenja v državi, kjer se veliko gleda na zunanost ter se kaj rada pozablja veliko važnejša notranjost, ni treba posebno poudarjati. Tudi tega ni treba naglašati, da imajo katoliške šole mnogo nasprotnikov. Kljub vsem težavam in kljub gospodarski krizi pa katoličani ne omahujejo in ne popuščajo v borbi za katoliško šolstvo in za versko vzgojo mladine.

Klic po verski vzgoji. Ta klic zveni sedaj tudi z Japonskega. Prej je po japonskih šolah vladal materialističen duh, ki zanika Boga, dušo in odgovornost človekovo pred Bogom. Posledice te vzgoje pa so tako žalostne in strahotne, da je državna uprava sklenila poduhovljenje mladinske vzgoje. V to svrhu se poslužuje sodelovanja misijonarjev. Japonski minister prosvete je misijonarjem to-le izjavil: »Doslej je bila politika prosvetnega ministrstva naklonjena materializmu. To stališče je bilo v skladu z duhom časa, pa je rodilo žalostne sadove: propad javne in zasebne morale, procvit komunizma in zadnji čas celo anarhističnega duha. Mi moramo našo vzgojo rešiti materializma. V to svrhu nam je sodelovanje verskih vzgojiteljev potrebno, sami iskreno želimo njihove pomoči.« Želeti bi bilo, da bi beseda japonskega ministra prosvete našla odmev tudi v drugih državah.

Obsodba Mohorkovega pajdaša.

Petkratni morilec Rudolf Mohorko, ki si je končal sam življenje v preiskovalnem zaporu v Mariboru, je izdal marsikaj, kar je bilo oblastem zagonetka. Med drugim je izdal tudi morilca posestnika Kanclerja na Šobru nad Kamnico pri Mariboru.

Dne 9. oktobra 1929 je prodal posestnik Kancler na mariborskem sejmišču kravo.

Roparski napad na Kanclerja so organizirali po Mohorkovi izpovedi: Mohorko, Rudolf Kovač in 37 letni usnjarij iz Pobrežja pri Mariboru, Friderik Klančnik. Mohorko in Kovač sta se podala 9. oktobra zvečer na prežo v Kamniško grabo, po kateri bi se naj vračal Kancler z izkupičkom. Oborožena sta bila s sekuro, katero sta si bila izposodila pri Klančniku. Čakala sta na sejmarija do mraka, ko se je pripeljal na kolesu za njima Klančnik, ki je povedal, da prihaja Kancler za njim. Ker se cepi pot v Kamniški grabi v dve smeri, so se razdelili tolovaji takole: Mohorko in Kovač sta zastražila staro pot, Klančnik pa je čakal na žrtev, ob takozvani novi poti. Nič slabega sluteči Kancler je zadel na Klančnika, ki je žrtev ubil ter jej oropal 2500 Din. Plen so si razdelili tolovaji med seboj ter izginili v noč.

Radi roparskega napada na Klančnika je bil svojčas obsojen Rudolf Kovač, ki se nahaja v mariborski kaznilnici in je bil pozvan k obravnavi proti Klančniku kot priča. Obtoženi Klančnik je tajil krvavo dejanje, a senat mariborskega okrožnega sodišča ga je obsodil na podlagi Mohorkovih izjav 3. novembra na 20 let, na doživljensko izgubo državljanskih pravic in na globo 3000 Din, katero mora plačati vdovi ubitega Kanclerja.

Obsojeni Klančnik je oženjen, brez otrok, izučen usnjarij, ki je mnogo potoval po svetu. Med vojno je bil pri vojaki in celo v orožniški šoli. Zaposlen je bil kot usnjarij v pobrežki usnjarni. Na pot nepoštenosti ga je zapeljal Rudolf Kovač. Radi tatvine v družbi s Kovačem je bil Klančnik leta 1925 obsojen na 5 mesecev. Slednjič se je preselil h Klančniku na Pobrežje še Mohorko in trojica je postala strah mariborske okolice, dokler ni prišla roka pravice triperesno deteljico, eno perinko za drugo. Klančnik trdi tudi po obsodbi, da je nedolžen in je njegov zastopnik vložil priziv.

★

NOVICE

Samomor. Iz neznanega vzroka si je prerezal vrat z britvijo preglednik finančne kontrole Florijan Batistič v Mariboru. Našli so ga že mrtvega.

S koli po glavi in sploh po telesu nevarno obdelanega so prepeljali v bolnico v Maribor Janeza Pekarja. V tem slučaju gre za napad dveh vinjenih fantov.

**Pranje, ki prihrani
gospodinji veliko denarja...**

Slednja gospodinja si želi:
"... dobro oprati, pa vendar
tako prati, da se perilo ne trga."
S terpentinovim milom Gazela
je to mogoče! Ker mu je pri-
dejano terpentinovo olje, pere
milo Gazela lepo, da je vese-
lje ... in vendar vzame z lah-
koto vse madeže iz perila...
Dolgo ostane vse kakor novo
- v veselje varčne gospodinje.

TERPENTINOVNO MILO
GAZELA
pere zares čisto

GT 72

Pijanost vzrok pokolja. Od Sv. Petra pri Mariboru so pripeljali v mariborsko bolnico 23 letnega Jakoba Janeža, katerega je sunil v pijanosti neki viničar z nožem v prsa.

Dva zaboljaja v hrbet je dobil v Košakih nad Mariborom Miha Knezar.

Najprej s sekuro in potem še z vrvmi. Kmeta Štefana Cigana so našli v gozdu v Lipovcih obešenega na visoki veji.

Vstaja na otoku Cipru. Slika nam kaže vladno poslopje, katero so požgali uporniki do temeljev.

Obešeni je bil bos, na tleh je bila izpraznjena steklenica žganja in okrvavljena sekira. Na prvi pogled je bilo jasno, da gre za zločin. Neznanci so Štefana pobili s sekiro in ga nato mrtvega obesili. Natančnejša preiskava pa je dognala, da gre v tem slučaju za samomor. Štefan se je najprej omamila z žganjem, nato je sezul čevlje, da je lažje splezal na drevo. Ko je imel že vrv okoli vratu, si je sam prizadjal s sekiro na glavi smrtnonevarne rane. Onesveščen je padel z drevesa in obvisel za zanjko na veji. Gospodarske stiske so gnale kmeta v obupno dejanje.

Strel v trebuh je dobil v neki krčmi v Račah delavec Friderik Velec. Težko ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico.

Zabodljaj v prsa. Z nožem je bil zaboden v prsa in hrbet Franc Šramel iz Starosincev pri Cirkovcah. Ranjeni je po poklicu kolar in vojni invalid.

Pod vlak. Z odrezano glavo so našli na progi med postajama Pragersko in Sl. Bistrica moško truplo. Komisija je spoznala v nesrečniku 34 letnega Matveža Polanec, blagajnika tovarne blagajne na Pragerskem. Končal si je sam življenje 5. novembra.

Gospodarsko poslopje pogorelo. V Zlatoličju pri Št. Janžu na Dravskem polju je zgorelo 6. novembra popoldne gospodarsko poslopje posestnika in kolarja Ivana Pišeka. Škoda cenijo na 80.000 Din.

Požarna nesreča. Pri Sv. Duhu na Stari gori je izbruhnil v noči ogenj pri posestniku Francu Kranjc. Požar je uničil gospodarsko poslopje, hišo, prešo, 9 sodov vina, jabolčnico in še razne druge predmete. Škoda je cenjena na 40.000 Din, zavarovalnina pa znaša le 5000 Din. Obstoja sum na požig.

Kozolec je pogorel na Vse svetnike zvečer posestniku Jošefu Fonde v Trnovi vasi pri Gomilskem. Gre za požigalčevo roko. Škoda znaša 30.000 Din.

Na dan Vseh svetnikov so ga ubili. V Sromljah pri Brežicah se je zgodil na dan Vseh svetnikov krvav slučaj, ki je vreden najstrožje obsodbe in kaže na podivjanost mladine. V Sromlje je prišlo na omenjeni praznik popoldne poleg mirnih župljanov tudi več fantov iz sosednjih vasi, ki so bili pijani. Začeli so pretep v bližini krčme Suša. Pretepače je miril 28 letni posestniški sin Josip Černoš iz Curnovca. Fantje so ga tako obdelali, da je še isti dan umrl na poškodbah. Kot ubijalca sta osumljena: 21 letni Martin Ban in 19 letni Anton Cizelj, oba iz Zgornje Pohance.

Domačija pogorela. V nedeljo 1. novembra zjutraj je do tal pogorela domačija posestnice Julijane Vodušek v Št. Jurju pod Donačko goro. Hiše niso mogli rešiti, ker so bili ljudje pri službi božji in še v vasi kot varuhi ostali ljudje niso mogli gasiti radi pomanjkanja vode.

Roparski napad. 60 letni posestnik Janez Godec iz Trebeljevega je prodal les in se je podal z izkupičkom v krčmo k Dinklu v Gostinci pri Litiji. Starec je bil dobre volje in povabil k sebi na jed in pijačo necega slučajno v gostilni se nahajajočega moškega. Godec je zapu-

NEGOVANJE LEPOTE.

na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je res dobra, če se za to vporablja pripomočki, katerim z medicinske strani ni prigovora, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za v naprej poslanih 40 Din 2 lončka brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska Banovina. Fl. 4.

stil krčmo in kresal proti domu, neznanec, katerega je prej gostil, mu je sledil in navalil nanj na samoti z železno palico. Z udarci po glavi je Godca onesvestil, mu pobral ves denar in ga še zvalil v potok Gostinco. Ropar se je nato vrnil nazaj v prejšnjo krčmo, kjer je še pil in nato izginil. Staremu Godcu je pomagala mrzla voda do zavesti. Vstal je, se vrnil v Gostinco, kjer je povedal krčmarju o napadu. Začel se je pogon za napadalcem, a brez uspeha. Kmalu za tem pa so prijeli orožniki iz Velike Štange sumljivega človeka, v katerem so prepoznali v Gostinci napadalca. Aretirani je 27 letni Jernej Kalar iz Device Marije v Polju. Osumljenec je tajil napad.

Velika avtomobilska nesreča. Ob lesenem mostu na Prulah v Ljubljani se je zgodila 6. novembra zjutraj velika avtomobilska nesreča. Vojaški tovorni avto, na katerem je bilo 7 vojakov in vojaški šofer, je zavozil na mostu v leseno ograjo, jo podrl in padel čez obzidje 6 m globoko v jarek. Pri padcu se je eden vojakov ubil, drugi pa so poškodovani težje ter lažje.

Del hotela pogorel. Dne 2. novembra je zgorel na Bledu zadnji — leseni del hotela Zaki. Požar, ki je bil podtaknjen, je povzročil 150.000 Din škode.

Gramoz ga je zasul. Dne 2. novembra je gramoz smrtno zasul v Umekovem kamnolomu v Podgori pri Tržišču 23 letnega Alojzija Majcen iz Vrhka.

Vlom. Vlomilec je obiskal stanovanje cestnega mojstra Jenka ob cesti od Novega mesta proti Grmu. Uzmovič je napravil škode za 5000 Din.

Umor. Dne 3. novembra so našli pod Rožnikom pri Ljubljani ustreljenega iz revolverja 38 letnega uradnika Antona Juha. Žrtev umora je bila napadena iz nenada in je vzrok krvavega dejanja povsem zavit v temo. Morilec ni izropal Juha, ampak mu je pustil vse nedotaknjeno.

Največji most v naši državi. Te dni je komisija prometnega ministrstva kolavdirala novi pančevski most, ki je dograjen. Ta most je največji na Balkanu in eden največjih v Evropi. Profesor tehniške fakultete v Beogradu Mičič je imenoval novi most »epohalno zgradbo«. Pančevski most je dolg 1260 metr. Za njegovo jekleno konstrukcijo so porabili 20 milijonov kg jekla. Za temelje in strebrovje so porabili dva in pol milijona kg železa in 100.000 kubičnih metrov betona. Širok je most 11 metrov. Ta širina bo za sedaj zadostovala za cestni in železn. promet. Če se bo pa

Okrožni zdravnik.

Dr. Aleksej Novoseljsky

se je preselil iz Murelinc v svojo vilo pri Sv. Marjeti niže Ptuja pri Moškanjcih ter zopet redno ordinira za splošno medicino in zobozdravništvo.

pozneje pokazalo, da je treba most razširiti, ga bodo lahko razširili do 20 in pol metra širine. Železniška proga bo tekla iz mosta proti Pančevu po nasipu, ki bo 12 in pol km dolg. Drugi nasip bo pa za cesto. Sodijo, da bodo vsa ta dela končana do konca leta 1932, najkasneje pa do spomladi leta 1933. Od tedaj dalje bo Beograd na suhem zvezan s Pančevim in z vsem Banatom. Vezala ga bo lepa cesta in železnica.

Nov uspeh znanosti. Eeden od najnevarnejših neprijateljev zob je kamen. Prizadevali so si že leta, najti uspešno sredstvo za njegovo odpravo, ker običajni način mehanične odstranitve zobnega kamna povzroča često bolečine, a v vsakem slučaju izgubo časa. Razskovalcu dr. Bräunlichu se je posrečilo, najti v sulfocinoleatu novo sredstvo, katero na odstrani samo zobni kamen, temveč prepreči tudi tvoritev novih plasti. To sredstvo vsebuje sedaj davno preizkušeni in splošno priljubljeni Sargov Kalodont. S tem je vsakemu, ki uporablja Sargov Kalodont možno, odpraviti zobni kamen na najuspešnejši in najudobnejši način brez vsake nevarnosti, da bi se s tem le malo škodovalo zobom.

Stara resnica je, da kdor veliko prodaja, mora tudi veliko kupiti. Kdor veliko kupuje, poceni kupuje, kdor pa poceni kupuje, tudi poceni prodaj. Tega se ne zavedajo oni, ki trosijo razne govornice, da Trgovski dom Stermecki poceni prodaja. To podjetje veliko kupi, kupi poceni in poceni prodaja. To je resnica. 1602

Zopet došlo novo blago po nepričakovano nizkih cenah. Oglejte si pred nakupom v **Trpinovem Bazarju, Maribor, Vetrinjska 15.** 376

*

Milijonska dedščina.

Že leta je živel v Cincinnati v Ameriki star pohabljenec Henrick Mill v majhni ter zapuščeni kočuri. Nikdo se ni zmenil za siromaka. Henrick Mill je bil svoj čas iskalec zlata v Alaski in so nekdanj govorniki, da je bil odkril zelo bogato zlato žilo. Te govornice so pa utih-nile, ko je živel Mill tako skromno življenje in se je ognil po možnosti vsakemu človeku.

Pred nedavnim je začel mož bolehati in se je preselil v mestno ubožnico. Tudi tukaj je ostal osamljen, redkobeseden in tovariši so se trudili zastonj, da bi ga bili zapletli v kak pogovor.

Lepega dne je spoznal Mill na sprehodu mlado prodajalko cigaret, ki je bila zaposlena v kinu. Majhna Ethel Holley je imela usmiljenje s skromnim starcem, ki se ji je zdel tako nesrečen ter čisto sam na tem ljubem svetu. Rodilo se je prijateljstvo med dvema človekoma, ki sta bila popolnoma različna po starosti ter značaju. Ethel je kazala napram starcu pazljivost in je čutila za njegovo usodo.

Preteklo je eno leto. Necega večera, ko je posetila Ethel siromaka v sirotišnici in mu je prinesla cvetlice, jej je razodel, da jej hoče zapustiti celo svoje premoženje. Deklica se je smehljala tem zmedenim besedam, ker je bila prepričana, da je njen varovanec beraško ubog. Mill ni posedal niti koščeka papirja. Potegnil je z levega rokava na srajci papirnato manšeto in je napisal na njo z nalivnim peresom oporoko, v kateri je označil usmiljeno in dobrosrčno Ethel Holley kot edino dedinjo. Na manšeti je navedel tudi naslov ban-

ke, v kateri je imel naložene svoje prihranke.

Ginjena in razposajena je sprejela Ethel čudni dokument, v kojega istino itak ni verovala. Kmalu za tem je Mill težko zbolel. Tudi v bolezni je bila prodajalka cigaret edino bitje, ki se je brigalo zanj. Stari Mill je umrl, a je še pred smrtjo zabičal deklici, naj poišče označeno banko. Ethel je spremila starčka tudi na zadnji poti in na prigovarjanje staršev poiskala banko, ker jo je pregovorila mati, češ, če je posedal berač le 10 dolarjev prihranka, dobro je.

Ko je pa imenovala na banki ime Henrika Mill, so jo takoj odvedli k ravnatelju. Temu je predala na manšeti napisani testament. Ravnatelj jo je prosil, naj mu prepusti proti potrdilu za 24 ur dokument. Drugi dan je zvedela, da je podedovala eden in pol milijona dolarjev.

Vest o milijonski dedščini je buknila v javnost in takoj so se oglasile množice sorodnikov, ki se za pokojnika nikdar niti zmenile niso. Vsa sredstva so bila preizkušena, da bi bila deklica ob dedščino, a pravica je le ostala na strani Samaritanke. Ethel je dobila pravdo in je danes dolarska milijonarka.

*

Izjava.

Zloba nikdar ne počiva. In zlobne osebe so razširile in še razširjajo v javnosti vest, da je Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru raznim dolžnikom odpovedala z 8. novembrom t. l. 10% posojila, oziroma celo posojilo, če gredo volit.

V svoji zlobnosti so ti obrekovalci šli tako daleč, da so te in enake vesti o Spodnještajerski ljudski posojilnici z

To je edini pravi način pranja. Tako postane perilo lepše in čisteje.

Persil varuje perilo!

zlobnim namenom ovadili celo žandarmeriji.

Izjavljamo, da Spodnještajerska ljudska posojilnica sploh nikomur ni odpovedala posojila in ga tudi ne misli odpovedati, da celo niti plačila amortizacijskih obrokov od dolžnikov, ne zahteva, ker je tako silno pomanjkanje denarja med ljudmi, da niti obresti ne morejo plačevati. Prosimo nujno, da se nam takoj naznani vsakogar, ki bi razširjal zgoraj omenjene laži o Spodnještajerski ljudski posojilnici, ki bo nesramne obrekovalce brez usmiljenja izročila sodišču.

Maribor, dne 6. novembra 1931.

Za Spodnještajersko ljudsko posojilnico v Mariboru:

Dr. Anton Jerovšek, načelnik.

Jožef Trafenik, član načelstva in ravnatelj.

Poročilo o gibanju hmeljske kupčije.

Od našega zadnjega poročila je vnovič oživela hmeljska kupčija. Čez 1000 starih stotov hmelja je prišlo do druge ro-

ke, in sicer po cenah od 6—7 Din za kg. Pri hmeljarjih se nahajajoča, neprodana zaloga hmelja se ceni na približno 1000 starih stotov. V javni oznamovalnici za hmelj se je do danes signiralo 2290 hal po 150 kg.

*

Kotnik Zorko:

Vtisi s poučnega potovanja živinorejcev v Avstrijo.

Že meseca julija sem čital v listih oglaš slovenjgraškega kmetijskega odbora, v katerem le-ta vabi živinorejce iz slovenjgraškega prevaljskega, marenberškega in gornjegraškega okraja, da bi se v čim večjem številu priglasili za ekskurzijo v kraje, kjer redijo marijadvorsko pasmo.

Ker pa nisem živinorejec, ekskurzije pa sem se vendarle želel udeležiti, sem vprašal gosp. sreskega referenta Werniga, ki je bil duša te zamisli, če vzamejo tudi mene zraven. Po pozitivnem odgovoru sem se takoj priglasil in bil tudi sprejet.

Fr. Ks. Meško:

Črna smrt.

»Pa dajmo, pijmo! Tako vsaj pozabimo nevarnosti. In mirneje gremo smrti nasproti.«

Pa so se krčme polnile. Razni godci, že stari znanci v mestnih pivnicah, a razni tudi do sedaj neznanzi muziki, slabi v svoji umetnosti, a mogočni v govorjenju in zabavljanju, odlični mojstri v pitju, so takoj porabili to priliko. V vse gostilne so silili. In vsepovsodi se je razlegal vrišč in krik, ubrano in neubrano petje, divje ukanje. Kakor bi bil ves svet zblaznel, je plesalo vse, stari in mladi, polpijani in povsem pijani.

Bili so hudi časi!

V začetku je pač mestno vojaštvo prišlo v to, v ono gostilno, kjer so razgrajali že prehudo.

»V imenu gosposke: mir in narazen, ljudje!«

Čudeče se oči so merile vojake. A čez trenutke se je začudenje sprevrglo v nevoljo, v zasmeh, jezo, očiten upor.

»V imenu gosposke? Ako ima gosposka tako moč, naj zapove kugi, da iz mesta izgine. Pa bomo tudi mi v svoje domove izginili.«

Zaman je mirila gosposka tudi zlepa. Brez koristi, brez uspeha so razsodnejši meščani svarili in prosili. Vse spoštovanje do oblasti je ob grozotah smrti ginilo. Vse vezi so se rahljale: vezi med starši in otroki, med brati in sestrami, med možem in ženo. Skoro vsak je hodil zdaj svojo pot, misleč samo kako bi vseobčni pogubi utekel.

Bili so hudi časi.

A včasih je divji hrušč v kaki beznici zdajci utihnil, v ti, v oni ulici je zavladal nenavadno čuden, nenaraven mir. Če je kdo sredi ulice od nevidne morilke vržen pal nenadoma na tla, je vse v ulici zdajci onemelo. Če je kdo v krčmi sredi glasne pesmi kar utihnil, s klopi zdrknil; če se je kdo sredi plesa opotekel in se zgrudil: tedaj so vsi obrazi prebledeli. Pravkar še plameneča lica plesalk so posinjela. Iz vročih, vablivo vabečih mehkih ustien je splahnela zadnja kapljica krvi. Iz oči vseh je strmela, molče kričala divja groza: »Ali pograbi tudi mene?« Razpršili so se kakor piščeta, če sovražna roka kamen med nje vrže, enega do smrti zadene.

Bil je resen, svarilen zgled.

Dasi so mnogi, ko so se oledenosti prvega strahu otresli, začeli spet piti, peti, plesati, noretiti, so se drugi po trenutkih tiste pijane omamnosti bridko zavedli: »Nevaren je čas, smrt je blizu!« In so

Šola za skopuha.

Neki skopuh je slišal, da živi v mestu I. štedljiv mož, pri katerem se lahko vsakdo, če je sam še tako skop, marsikaj nauči. Zato ga je poiskal.

»Pozdravljen«, mu je rekel nadskopuh, »tako pojdeva na trg, da kaj nakupiva za kosi-
lo.«

Vprašal je peka: »A imate dober kruh?«

Pek je odgovoril: »O ja, svež je in skoro tak kakor surovo maslo.«

Tedaj je menil skopuh: »Torej bom rajši kupil surovo maslo, ker je po Vaših hese-dah boljši od kruha.«

Pri prodajalcu surovega masla je stavil isto vprašanje in je dobil za odgovor: »Da,

Moj namen je bil dvojen: Dobiti več vpogleda v gospodarske, socialne in politične razmere onkraj meje, drugič pa tudi zato, ker sem po rodu Korošec in mi je bilo veliko lažje n tem, da bolje spoznam one kraje, ki so bili nekdanj slovenski.

Ni mi žal stroškov, ki so bili s tem potovanjem združeni. Nabral sem si dovolj gradiva, ki ga bodem lahko s pridom uporabil pri pouku v ljudski, še bolj pa pri pouku v kmetijsko-nadaljevalni šoli, kar je bil tudi moj namen.

Poučno potovanje je trajalo od 22. do všte tega 24. septembra tega leta.

Odhod v Celovec.

Dne 22. septembra smo se odpeljali ob 8. uri zjutraj iz Dravograda proti Celovcu. Vseh ekskurzistov je bilo 34. Priglašeni je bilo seveda več, toda radi slabega vremena so ostali drugi doma. Zastopani so bili vsi okraji, izjemo je tvoril le marenberški okraj. Zakaj, tega ne vem.

Naglasiti moram, -a so bili obmejni organi naši kakor nemški, prav prijazni in uslužni.

V Pliberku in ves čas do Celovca so vstopali v naš vagon tudi drugi potniki — večinoma koroški Slovenci. Seveda smo skušali s njimi priti v razgovor. Spočetka je bilo bolj težavno — Korošec je sprva do tujca nezaupljiv, toda ko vidi, da človeku lahko zaupa, je odkrit ko malokdo — ko pa so videli, da smo v vagonu večinoma sami Slovenci Jugoslovani, se jim je razvezal jezik. Vprašali smo nekega posestnika, ki je vstopil v vagon, če zna slovenski. On pa je odgovoril sledeče: »Slovenski bolj znamo ko nemški, saj smo vendar Slovenci.«

Tožili so nam čez velika bremena, ki jih morajo nositi danes kmetje v Avstriji. Posebno davki jih tarejo. Seveda sem se jaz takoj tudi zanimal za šolstvo. Mož, s katerim sem se razgovarjal, se je pritoževal čez način pouka v tamskih osnovnih šolah. Pravi, da že v početku preveč forsirajo nemščino. Ko pa deca izstopi iz šole, ne zna ne nemški in ne slovenski.

Med pogovorom je hitro minil čas in pripeli smo v Celovec. Pred kolodvorom nas je pričakoval g. ing. Sandner, ki nas je pozdravil v imenu deželnega kulturnega sveta.

PRI SLABOSTI.

par kapljic Fellerjevega, bolečine pomirja-čega Elsafluida na sladkorju ali v mleku, je še zmeraj pomagalo. To varuje tudi pred krči, kašljem, hripovostjo itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg, Savska banovina. Fl. 5.

Ogled mlekarne.

Par korakov od kolodvora se nahaja centralna mlekarina za spodnji del Koroške — Unterkärntner Molkerei. Ima pa še drugod po Koroškem 6 filijalk. Dnevna dobava mleka znaša 7000 litrov. Od tega gre za sir in za maslo 3000 litrov. Seveda ima za vse to izdelovanje potrebne moderne stroje. Po ogledu je nas vodstvo pogostilo z kruhom, sirom, maslom in kakavom.

Odhod iz Celovca.

Takoj nato smo se odpeljali z avtobusom, ki ga je dala na razpolago avstrijska uprava brezplačno, iz Celovca. Zanimivo je, da je vozil avto po vseh glavnih ulicah Celovca, tako da smo lahko videli najlepše dele mesta. Vožnja iz Celovca proti Brežam je bila prav prijetna. Cesta je do Št. Vida asfaltirana. Pa tudi ostali del ceste, ki ni asfaltiran, je v prav dobrem stanju. — Kaj smo čutili, ko smo se vozili mimo Gospe Svete in knežjega kamna, si lahko mislite!

Najprvo smo se ustavili v Gösselingu pri posestniku Rainerju, ki je oddaljen od glavne ceste okrog ¾ ure. Mož ima veliko posestvo. Razkazal nam je vse hleve in mi smo se čudili, koliko živine rеди. V hlevih, ki so vzorni, smo našli 72 krav, 16 telet in 21 volov.

Mlečnost krav je visoka. Povprečno je dosegel s pravim krmljenjem 2546 kg mleka na leto od krave. (Mleka ne merijo, ampak tehtajo, kar je seveda bolj praktično.) Nato smo se podali na posestvo Gasselhof — Gruber. Tukaj nam je gospa razkazala modern svinjski hlev. Hlev je nizek in ves iz lesa, zato po zimi topel in suh. Korita so tudi lesena in narejena tako, da se dajo obračati in jih je zato lahko očistiti. Hrana za svinje sveža, razen krompirja seveda. Našteli smo 81 svinj. Merjasec je 380-kg težak. Ogledali smo si na-

dalje, kako pripravljajo krmo za ensilažo, tako da imajo potem skozi vso zimo zeleno krmo in to navadno do spomladi, ko že lahko zopet na prostem dobijo svežo krmo. Tudi hlev za živino smo si ogledali. Gnojnična jama je zanimiva radi tega, ker ima posebno napravo, ki pomeša gnoj in gnojnico tako, da lahko kar oboje naenkrat spravijo na travnike in njive. Oranje se vrši z motorjem.

Po ogledu smo se zopet vrnili na glavno cesto in se peljali naprej. V kraju Latschach je nam posestnik Rainer razkazal svoje gospodarstvo. Ima 60 glav živine, med temi je 12 krav. Vodi kombinirano gospodarstvo. Torej polaga važnost na pridobivanje mleka in mesa. Posebno mnogo redi volov, katere, ko so že dovolj spitani, spravlja na dunajski trg. Mleko, kar se ga ne porabi za ljudi, dajo svinjam, ki jih ima tudi veliko število.

Proti večeru pa smo si ogledali ogromno gospodarstvo, ki ga poseduje g. Pfunder v Möblingu in Althofenu. Hlevi so vzorni, čisti in svetli. V teh hlevih stoji 240 glav debele in dobre molznice z visoko mlečnostjo. Povprečna mlečnost krav na leto 3030 kg, kar je vsekakor veliko. V hlevih je vse čisto, brez vsakega smradu. Posebno veliki in lepi so se nam videli biki — trije po številu. Same težke živali. Da ima tudi vzorne svinjske hleve, se razume samo ob sebi. V njih se nahaja nad 200 svinj.

Ob koncu ogleda nam je priredil večerjo. Pred večerjo pa je nam g. ing. Laggner predaval o temi: »Marijadvorska živina s posebnim ozirom na rejske prilike in delovanje rejskih organizacij.« Da se je po predavanju še tudi razvila debata, je samo ob sebi razumljivo. Ni moj namen, da bi se spuščal v posameznosti, to bo itak storil g. ekonom Wernig v strokovnih listih — jaz opišem le splošen potek ekskurzije. G. ing. nam je razdelil tudi tiskana poročila »Zveze marijadvorskih živinorejskih zadrug« (Bericht des Kärntner Landes-Blondrich Zuchtverbandes für die Jahre 1929 und 1930). Omenim naj le, da je v glavni zvezi včlanjenih 20 živinorejskih zadrug. Pojasnil nam je tudi, kako se naj vodi rodovnik in druge knjige, ki so potrebne za uspešno delovanje zadrug. Pred večerjo nas je še enkrat pozdravil g. ing. Sandner v ime-

surovo maslo je sveže in skoro tako sladko kakor olivno olje.«

Tedaj se je skupuh napotil do prodajalca olja in ga je vprašal, če ima dobro olje. In prodajalec je trdil: »Moje olje je izborno, skoro tako svetlo in čisto je kakor voda.«

Zdaj je rekel nadskopuh skupuhu: »Ali vidiš, da je voda najboljša, zato ti bodem doma postregel s čašo sveže vode.«

Skopuh je uvidel, da potovanja ni napravil saman in da se je še marsikaj naučil.

Starost otroških igráč.

Pred nekaj leti so izkopali pri Wormsu v Nemčiji ostanke rimskega otroškega groba. Grob je bil poln igráč.

premolili dneve in noči, proseč Boga usmiljenja in pomoči.

Večkrat se je zdela kaka hiša povsem izumrla. Prišla je na sporočilo solicatorja za okužene in umrle mestna komisija, ki bi naj hišo zaprla, na hišna vrata začrtala križ, znamenje, da je smrt tukaj povsem zagospodovala, naj nihče v njeno last ne sili. A ko so preiskovali sobe, ki so jih morali večkrat s silo odpirati, so našli marsikdaj v njih še žive stanovalce. Navadno ženske, mnoge že poprej samotarke, ki so se sedaj v strahu pred okuženjem povsem od sveta odločile; druge, bivše lahkoživke, zdaj do kosti posušene od posta, od groze pred smrtjo in večnostjo. Napol blazne so se stiskale v kote kakor otroci, ki jim nevarnost ali kaznen preti. Na kolena so padala pred gospode komisarje, roke dvigale, obupno kričale ali s slabotnim glasom stokale:

»Usmiljenje! Usmiljenje!»

K tem je poslala gosposka duhovnika. Naj jih z blago besedo pomiri, naj obudi v njih spet življenja in razuma luč, ki je v shiranem, onemoglem telesu le še slabo tlela, kakor samotna in slabotna iskra pod pepelom.

Bil je hud čas.

Kaj čudo, če je v minoritskem zvoniku skoro vsakih štirinajst dni zapel zopet mrtvaški zvon. Po prvih tednih moritve sicer mrličem niso več zvonili:

preveč jih je bilo. A če je umrl kateri samostanske družine, so zazvonili ter s tem naznanili, da je spet pal eden neustrašenih bojevnikov zoper vsemogočno morilko. Devetkrat je v tistih strašnih mesecih ta zvon zapel.

Bil je hud čas.

A glej, kakor so bile polne krčme, so se polnile tudi cerkve. Kakor so na voglih ulic, na trgih in na cestah postajali krivi preroki, ljudi k veselju in uživanju vabili in zapeljevali, tako so jih drugi z gorečo besedo k pokori klicali.

»Ponižajmo se pred Vsemogočnim! Strahotno je zamahnila njegova roka, neusmiljeno je zadel bič njegove jeze. Delajmo pokoro, sicer nas vse uniči.«

In so se polnile cerkve, da so bile pretesne. Druga leta so spovedali očetje kapucini po 30.000 vernikov, sedaj so jih imeli v enem mesecu skoro deset tisoč. Na golih kolenih so preklečali moleč ure in ure in po pol dneve. Od velikih vrat do velikega oltarja so drsali na golih kolenih: naj bi pogledal Bog milostno njih pokorenje, naj bi prizanesel, grozne čase odvrnil!

Duhovniki so z verniki molili ure in ure. Zaradi rešnje krvi Gospodove, zaradi sedem bridkih žalosti Marijinih so klicali usmiljenje božje na zbegani narod.

nu deželnega kulturnega sveta. Želel je, da bi vsaj na tem polju — živinoreja marijadvorske pasme — bilo delovanje skupno. Nekaj pojasnil sta nam dala tudi gg. Pfunder in Nagele. G. Pfunder nam je tudi s ponosom kazal sliko bika, ki ga je bil prodal. Tehtal je 1404 kg. To vam je bil eksemplar!

(Dalje prihodnjič.)

*

Lan in volna.

Še pred nedavnim časom so se zbirali domači in sosedje ob gorki peči k preji. Pridne ženske roke so kaj urno uravnavale tanke niti lana ali mehke volne in vsakemu je pel brneči kolovrat drugo obljubo. Ta si je želel belo nedeljsko srajco, drugi je zopet mislil na »gvant« za prihodnjo jesen, na tople nogavice in rokavice, dekleta so sanjala o lepi bali. Gospodinja je računala, za koliko vatlov platna ali volnenega blaga bo letošnji pridelek in kdo vse v družini je potreben in bo deležen dela in truda dolgih zimskih večerov. Lepo je bilo!

Dandanes najdemo le še redkokje kakšno lanišče, doma pridelano in predeno volno pa samo še v hribih in še tam vedno redkokje.

Ali ni to škoda? Ni več prijetnih prej, ni več one iskrene domačnosti. Gospodinja nima več skrbi z lanom, pa tudi ne veselja s platnom. Ni ji treba skrinje za shranitev platna, nima pa onih trpežnih duhtečih rjuh, ki so trpele iz roda v rod. Danes se kupijo cenejši, pa toliko manjvredni industrijski proizvodi.

Vse bolj bi se morale naše gospodinje pobrigati za setev lanu, kjerkoli razmere to dopuščajo. Kolovrat, nekdanj ponos in paradni kos hale naših mater ne sme izginiti iz slovenskih kmet-skih domov.

In domača volna? Kako prijetne in predvsem trpežne so nogavice, jopice in druga oblačila iz domače volne. Seveda je bolj komudno, če se kupi vse to v trgovini za par kovačev. Ali pa kaj pomisliš na trpežnost te robe? Delavna obleka naj bo iz trpežnega blaga in tako blago je le iz domače volne. Obleka mora odgovarjati svojemu namenu, topla mora biti za zimo. Kar pa kupiš za nizko ceno v trgovini, ne more imeti vseh dobrih lastnosti. Ker cene največkrat niti daleko ne odgovarjajo kakovosti.

Sedaj pa malo računajmo: ovca da letno prilično 1 kg volne. Iz te množine lahko spleteš en moški telovnik z rokavi ali dva jopiča za šolarje. Ali spleteš tri pare nogavic ali dva para nogavic in 2 para rokavic.

Če kupiš 1 kg fabriške volne v štrencah, te stane 150 do 160 Din. Ker je tanjša, boš rabila 60 do 75 vek za en moški telovnik. Končno pa primerjaj glede toplote in trpežnosti te tri telovnike: v trgovini kupljen, doma spleten iz fabriške volne in onega iz doma predene in pletene volne. Prvi bo zdržal pri delu eno zimo, pa še zeblo te bo v njem. Drugi bo pretrpel morda 2 zime, a oni iz domače volne bo kljuboval štirim zimam in še dalje.

Spomladi volnene pletenine lepo opereš, zakrpaš, spraviš v skrinje ter zavaruješ pred molji, na jesen služijo zopet. Strgane rokave odparaš in spleteš nove, poškodbe zakrpaš z enako volno.

Prepričaj se enkrat o dobroti domače volne, ne bo ti žal. Ne prihraniš samo denar, ampak tudi skrbiš za zdravje svojcev, ker jih vremenu primerno oblečeš.

Vesel bo mož toplega telovnika in trpežnih nogavic, fantki in dekletca pa gorkih jopic, spodnjih hlačk in rokavic.

Pletenje je tako enostavno, da ga zmore vsaka šolarica. Če pa katera naših naročnic želi kakšno pojasnilo, se pa naj oglasi.

— —

Sekanica za nadevan gosji vrat.

Mastno svinjetino (zajca) fino sesek-ljaj, nato soli in popraj ter dodaj malo fino sekljane in na masti zarumenete čebule. Dobro premesi, predno napolniš v vrat.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 7. novembra so pripeljali špeharji 199 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 14—15, slanina 13—16 Din. Kmetje so pripeljali 11 voz sena po 80—90, 4 otave po 70—75, 1 ovsene slame po 60 Din. Nadalje 18 voz krompirja po 0.80—1.50, 5 čebule 4—5 (česen 10—16), 39 zelja po 1—2 Dfn. Pšenica 2, rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.50, proso 2.50, ajda 1.25, ajdovo pšeno 5 Din. Luščen grah 10—12, celi orehi 6, luščeni 20—26. Kokoš 30—45, piščanci 25—65, raca 18—30, gos 40—80, puran 45—70 Din. Domači zajec 7—35, divji 20—30, srnjak (1 kg) 10—12, jerebice (komad) 12, kljunači 15 Din. Hren 14—16, kislo zelje 4, repa 2 Din. Gobe 1—2 Din. Grozdje 3 do 7, hruške 4—6, jabolka 3—4 Din. Mleko 2—3, smetana 10—12, med 14—20 Din. Suhe slive 8—12 Din. Surovi kostanji 1.50—2, pečeni 4—6, maroni 8 Din.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 6. novembra je bilo pripeljanih 314 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 40—60, 7—9 tednov 70 do 100, 3 do 4 mesece 140—250, 5 do 7 mesecev 300—400, 8 do 10 mesecev 450—500, 1 leto 580 do 800 Din. 1 kg žive teže 6—7, mrtve teže 9 do 10 Din. Prodanih je bilo 143 svinj.

*

Sameobložba boljševiskega zdravnika.

V Moskvi je umrl te dni zdravnik Sukov. Zapustil je državnemu pravdniku ljudskega sodišča pismo, katerega vsebino je objavilo časopisje in ki se glasi: »Da sem se zastupil prostovoljno s ciangkalijem (eden najhujših strupov), boste zvedeli tudi brez tega pisma. Na

»Zaupajte v usmiljenje božje in mirno pojdite v svoje domove.«

A ljudstvo ni šlo iz cerkve. Nikomur ni bilo za dom. Kakor da ga imel ne bil

Tako hudi časi so bili!

Duhovnik je že davno vernike blagoslovil, razgubljal se je že dim in vonj kadila, a molilci se še vedno niso genili. Strah pred smrtjo, upanje, da so v hiši božji varnejši, sta jih na cerkvena tla prikovala. Ogromno število je zbuvalo pogum, dasi nihče pomagati ni mogel, ako je morilka zamahnila po kom v cerkvi in je umiral na posvečenih tleh.

Najhuje so trpele in drhete matere. Visoko gor k oltarju so dvigale otroke.

»Ne na nas, uboge grešnike, na te se ozri, o Bog! O Jezus, prijatelj otrok, teh se usmilil! O Marija, Žalostna Mati, daj se omehčati, prosi pri Bogu za nas!«

A celo Žalostna Mati, Mati usmiljenja, je bridko molčala, kakor ne bi smela slišati prošenj, ne bi mogla, ne smela pomagati.

Bil je grozen čas!

Roka Gospodova je zavihтела bič in ga ni marala sredi kazni ustaviti in odtegniti. Z vso močjo in bridkostjo je moral pasti na grešno, v grozi drgetal očee človeštvo, vsepovsodi je moral rane sekati.

Bil je strašen račun Boga z ljudmi ...

V celicah mestnih samostanov pa so v poznih nočnih urah klečali blede menihi, do smrti utrujeni po vsednevnem delu. Na golih tleh so klečali, borili se z Bogom in prosili:

»Usmili se, o Gospod! Prizanesi, o Jezus, prizanesi!«

A kakor bi bilo nebo tudi za njih prošnje in klice gluho!

Vžgal se je plamen jeze božje, brez usmiljenja je žgal, moril, pustošil.

V.

Dominik je vse te mesece prišel le malo iz mesta. Ko je začela črna smrt kositi, je bilo v prvem presenečenju in strahu dovolj dela z raznimi pripravami za obrambo kakor tudi z obolelimi in umrlimi. Potem bolezen mestnega sodnika. Ta je naprtila vse delo gospodu mestnemu pisarju in Dominiku. Nemiri v mestu so tudi zahtevali neprestane pozornosti in paznosti.

Prišle so še druge neprilike in nevšečnosti. Ko je Dominik po izbruhu kuge dva, trikrat jezdil na Hajdino, je opazil, da ga ljudje, ki so ga poprej zmerom prijazno pozdravljali — izvzemši nekaj fantov, ki so pač vsakogar mrzeli, kdor je v njihovo

Po ostankih okostja se je moglo presoditi, da je bila tam pokopana kakih 10 let stara deklica. Pri njej so našli mnogo steklenih stvari, kar kaže, da je bila visokega in bogatega rodu. Nadalje je bila tu celotna zbirka igrack, sličnih našim upodobljenim živalim, potem modre in zelene igralne značke, raci podobna ptica iz gline in dve skledici v velikosti žepne ure. Po dobi, v kateri je tista deklica umrla, se sodi, da je starost teh igrack kakih 1500 let.

Brzojavka. Mesar je pri nekem kmetu kupiti svinjo. Ker kmeta ni bilo doma, je svinjo prodala njegova žena, a pod pogojem, ako bo

lističu, katerega sem pustil v svojem stanovanju, so zabeležene besede: »Kaznujem se sam radi ene napake.« Za te besede sem dolžen v očigled zakonu pojasnitev. Nekoč je prišla k meni soproga profesorja in mi je tožila radi bolečin v zgornji ustnici. Pri natančnejšem pregledu sem odkril nezmatno oteklino, ki se mi je zdela sumljiva. Izprašal sem bolnico in jo prosil, naj mi pokaže barvilo za ustnice. Natančna razkrojila barvila so dokazala, da je sredstvo lepotečenja sestavljeno iz konjske masti. Bilo je to v času, ko je zavživalo rusko prebivalstvo v letu trajanja lakote konjsko meso. V barvilu so bili bacili smrkavosti. Konjska smrkavost je grozna bolezen, ki preide tudi na človeka in koje zaključek je vsikdar — smrt! Naročil sem k sebi g. profesorja, mu razložil ženin položaj in mu dal tudi navet, katerega je izpolnil. Mož se je podal domov in je dal svoji nič hudega sluteči ženi ciankali. Izstavil sem mrtoogledno izpričevalo, ki se je glasilo, da je umrla ženska vsled kapi. Gospod profesor ni danes več med živimi in mu ne more škodovati moje priznanje.

Služaj profesorjeve žene me je napotil, da sem ravnal z vsemi bolniki, ki so se zatekli k meni z neozdravljivimi boleznimi, na enak način, da bi jih rešil mučne smrti. Vi kot državni pravdnik že veste, da nisem jaz prvi, ki sem prišel na umor iz usmiljenja. Poznam mnogo poklicnih tovarišev, ki so z menoj istega mnenja. Težko je, neozdravljivemu bolniku razkriti istino. Ravnotako je nemogoče, prepustiti odločitev za umor reveža sorodnikom ali prijateljem. Vsa ta razmišljanja so me pripravila do spoznanja, da sem obračunal kar sam z žrtvami neozdravljivih bolezni, ne da bi bil koga vprašal. Zastrupljal sem tako bolnike in izstavljal napačna potrdila o vzroku smrti.

Pred dnevi je umrla bolnica Nataša, po mojem spričevalu na srčni kapi. V resnici pa sem jo zastrupil. To je bil moj 40. umor. Ugotovil sem oteklino raka in sem bil mnenja, da bi bila ope-

racija itak brezuspešna. Ko sem pa pozneje raztelesil truplo, sem odkril grozno zmoto. Oteklina je bila čisto nedolžnega značaja. Nataša je bila moja nevesta, vendar to ne spada k stvari. Podal sem se k duhovniku in sem se mu spovedal slučaja. Dobri stavec je omedlel, ko je čul strašno izpoved. Ali ni vseh 40 umorov strašna zmota in greh, nad katerega odpuščanjem sem obupal!

*

OBČNI ZBOR MARIBORSKE PROSVETNE ZVEZE

se vrši v četrtek, 26. novembra, v Mariboru v dvorani Prosvetne zveze v Zadrugi gospodarski banki. Začetek občnega zbera ob 10. uri popoldne. Društva, pošljite svoje zastopnike!

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi v nedeljo dne 15. novembra ob pol petih popoldne v dvorani Prosvetne zveze proslavo 700letnice smrti sv. Elizabete. Vljudno vabimo vse članice, člane in prijatelje, da se proslave udeležijo v čim večjem številu. Vstopnice se dobijo pri vseh gospodarskih odborih. — Odbor.

Opoltnica. Katoliško prosvetno društvo pripravlja za dogleden čas, najbrž že dne 15. novembra, krasno ljudsko igro »Mlinar in njegova hči«. To bo v novi seziji že druga predstava. Pred predstavo nastopi pevski zbor. Vsi prijatelji poštene zabave prijazno vabljeni!

Mala Nedelja. Velika tombola se vrši v nedeljo dne 15. novembra točno ob treh popoldne v Društvenem domu ob vsakem vremenu. Nad 300 krasnih dobitkov, kakor vreče moke, obleke, perilo, podplati itd. Vabljeni vsi od blizu in od daleč! Ne zamudite tako ugodne prilike!

Središče ob Dravi. V nedeljo dne 15. novembra priredi tukajšnji Ljudski oder v Društvenem domu krasno narodno igro s petjem »Do-

men« v petih dejanjih. Vabimo k obilni udeležbi. Začetek ob 7. uri zvečer. — Naše društvo »Središka prosveta« je imelo dne 25. oktobra svoj redni letni občni zbor, združen s predavanjem g. Mihelčiča o zavarovanju. Tri ure trajajoči občni zbor je pokazal, koliko je društvo v pretečenem poslovnem letu storilo za ljudsko prosveto. Samo nekaj števil. Članov ima 167. Odseki: Fantovska Sloga, dekliska Vigred, dramatični Ljudski oder, tamburaški, pevski. Društvo je imelo pod predstvom kaplana Andreja Stakne 12 odborovih sej, odsekovi odbori pa 30 sej. Poučnih predavanj je bilo 32, med temi 9 s skioptičnimi slikami, fantovski odsek je imel še posebej 16 sestankov, dekliski pa 7. Dramatičnih nastopov je bilo 12. Priredili smo tudi prosvetno akademijo, proslavili očetov in materin dan z izbranim sporedom. Vaj za razne nastope je bilo nad 100. Denarnega prometa je bilo 23.666 Din. Dopisov 150. Že te številke kažejo, koliko ur, namenjenih počitku, je morala žrtvovati navdušena mladina, da je te uspehe dosegla kljub vsakokratnim nasprotovanjem. Izvoljen je bil stari odbor.

*

Predsednikovi milijoni.

Avguštin Leguia, ki je bil 15 let neomejen diktator južnoameriške države Peru, tiči že pol leta v ječi, ki je oddaljena komaj 100 m od predsednikove palače, kjer je izvrševal poprej svojo visoko službo.

Kakor njegov slavni prednik, prvi španski zmagovalc države Peru, Pizarro, je sanjal tudi Leguia o bogati in močni državi. Balzamirano truplo Pizarro počiva v stekleni krsti v katedrali peruanskega glavnega mesta; Leguia in njegov sin pa premišljujeta vsak v svoji zaporni celici o minljivosti prosvetne sreče.

Peruanske oblasti se trudijo, da bi izsledile težke milijone, katere je naložil ter skril predsednik Leguia po inozemskih bankah. Doslej so bila vsa tozadevna povpraševanja zamanj in zaprti Leguia se brani trdovratno, da bi o naložbi kaj izpovedal ter izdal.

mož s prodajo zadovoljen. Naslednji dan je mesar prejel sledečo brzojavko: »Strinjamo se s prodajo svoje žene po dve liri za kilogram žive teže. Jo pošljem jutri.«

Vandrovec je potikal na vrata: »Gospa, bolan sem. Zdravnik mi je dal tole medicino, pa je ne morem vzeti«, je dejal ter ji pokazal steklenico. — Gospa: »Ubožec. Žlico rabite in kozarec vode, kajne?« — Vandrovec je odkimal: »Ne, radi tega bi vas ne nadlegoval. Toda, zdravilo moram jemati po kosilu. Gospa, ali vam je morda kaj od opoldne ostalo?«

Noče delati. Len dijak (pri sebi): »Danes

vas in med njihova dekleta silil — gledajo po strani, skoro sovražno.

In res je hajdinski krojač in godec Martinek Mlakar, daleč naokoli znan dobrovoljček in šaljivec, ki so ga bile polne vse gostilne in je vse slišal in izvedel, Rajavca opozoril, naj gospod Dominik rajši ne prihaja več v vas. Zakaj ljudje se boje, da bi zanesel med nje strup črne kuge.

Rajavec se izprva za svarilo ni mnogo zmenil. A ko je nekaj ljudi nenadoma zbolelo tudi na Hajdini, nekaj jih umrlo, so mnogi, zlasti moška mladina, naravnost in odkrito govorili, da je pisarjev fant, ki se pri Rajavcu ženi, bolezen iz mesta prinesel. In so grozili, da mu poti na Hajdino ne bodo več posebno prijetne.

Martinek je Rajavca posvaril še resneje. Dasi pijanček, ni bil nevhvaležen za dobrote, ki so jih sprejemali otroci in žena od Rajavčevih, ko so pomanjkanje trpeli, ker se je on po gostilnah klatil in še tisto malo, kar je zaslužil, zapravil in zapil. Zadnji časi, umiranje krog njega, ga je naredilo resnejšega, za dobro dovtetnejšega. In je hotel nekaj dobrega storiti tudi Rajavčevim in Dominiku, ki ga je zaradi njegovega vedrega in priljudnega značaja rad imel.

Tedaj je Rajavec res prosil Dominika, naj nekaj časa ne prihaja. Saj ve, kako je vse razburjeno, vse

brez uma, za vsako nepremišljeno dejanje kakor nikoli poprej pripravljeno.

A mladenič se je čudil: »Da bi se ball! Nikoli se nisem, v teh časih še manj. Saj slednji dan zrem smrti v oči.«

A Rajavec je govoril, kako ga gledajo sosedi že skoro vsi po strani. In ne bi imel rad ne zaradi sebe in svojih, ne zaradi brata župnika, če bi nastalo res sovrašтво vse vasi zoper njega in njegove. In da je krojač Martinek, ki mnogo sliši in izve, govoril to in to. In gotovo ne brez vzroka.

Naposled se je Dominik vdal, dasi s težkim srcem.

Ko je jezdil nazaj v mesto, je sedel Martinek ob oknu svoje raztrgane kočje in je sinčku hlače krpal — najbolj strgani v vasi so bili vedno njegovi otroci.

Dominik je pred oknom konja ustavil.

»Mlakar, ali bi mi storili veliko uslugo?«

»Rad, gospod, če takle krojaček more takemu gospodu kaj storiti.«

»Ako bi v prihodnjih časih ne prijezdil več ven, pa bi se pri Rajavcu kaj posebnega dogodilo, recimo, da bi Rozka zbolela — zakaj nihče ne ve danes, kaj nam prinese jutrišnji dan — ali bi zakurili na Rajavčevi njivi ob cerkvi tri ognje?«

»Rad, gospod Dominik, Rajši bi pa imel, če ne bo potrebno.«

Kljub težavni izpremibi usode pa predsednik ni izgubil zaupanja v zvezdo sreče. Že enkrat se je nahajal v položaju, ko je viselo njegovo življenje na niti. V drugem letu predsedovanja ga je zajela vstaška tolpa. Gnali so ga na trg neodvisnosti, kjer je že čakala vrsta strelcev, ki bi naj izvršila nad predsednikom smrtno obsodbo. Vodja vstašev je ponudil predsedniku kos papirja, katerega naj podpiše pred ustrelitvijo. Bila je to listina, v kateri se odreka Leguia predsedniškemu mestu. Leguia je vzel pero v roke, a mesto, da bi bil podpisal, je začel razgovor z uporniki. Znal je zavijati besede tako zanimivo, da je preteklo četrte ure. Med tem so se že bile približale vladi vdane čete. Na smrt obsojeni predsednik je bil oproščen, pač pa so postrelili takoj zajete upornike!

*

Napovedi o koncu sveta.

Indijska napoved.

Strah pred koncem sveta je splošen, a nastopa po raznih deželah tolikokrat v izrodkih. V Indiji, v templju v Benares je kakor naprstnik velika piramida iz 64 čisto tankih zlatih ploščic. Piramido je postavil sam Brahma in se imenuje »popok sveta«. Po svetih predpisih morajo svečeniki dograditi piramido. Ko bo ta gotova, bo konec sveta. Ta od boga zaukazana naloga je računsko čudo. Že tisočletja se trudijo duhovniki, da bi izpolnili prerokov ukaz, ne da bi se bili doslej le količkaj približali zaželjenemu cilju. — Brahma je izdal za rešitev omenjene naloge natančne predpise, ki so ti-le: Piramido iz 64 majhnih, na sredini preluknjanih in na širino zaokroženih ploščic, ki so na zgoraj in na spodaj vedno manjše, je treba zgraditi s pomočjo dveh nadaljnjih šivanek. Od ene šivanke, na kateri so zložene ploščice, jih je treba predstaviti na drugi dve šivanke. Ta prestava ploščic se mora tako izvršiti, da se ved-

PRAZNOVERNOST NAŠIH STARIH.

Res se nam danes čudno zdi, če pomislimo, da se je že nedavno verovalo v čarovnice in da so zadnje grmade zaplamtele kot viden znak te kužne bolezni.

Vsled velikega napredka kulture naletimo v današnjem življenju na mnoge izraze, ki nas spominjajo na ono dobo.

Vzemimo n. pr. izraz »Hexenschuss«, ki se v običajnem življenju dostikrat rabi, a ki bi naj pomenil bolezen v križu. Prej, dokler se ni znalo za pravi vzrok teh osjetljivih bolečin, ki običajno nenadoma nastopajo z velikimi bolečinami v kosteh in križu, in gotovo je cenjeni čitatelj že na sebi občutil, to se je pripisalo demonskim močem čarovnic. Da se mi sedaj rešimo teh bolečin, vzamemo Aspirin tablete, v onem času so se morale te osebe podvreči velikanskim mukam: stavljanju v razgrete peči. Pred vratmi teh peči je stala rodbina teh nesrečnih bolnikov, izgovarjajoč čarobno formulo: »Tako te porivamo v peč, a v imenu božjem pridi ven očiščen vseh čarovnij in slabega duha.«

Srečne se lahko smatramo, da nas je današnja doba napredka in znanosti rešila takih muk in omogočila rešiti takih bolečin z enostavnim vzemanjem preizkušnega sredstva, kakor so Aspirin tablete.

no sname le ena ploščica in se prenese ali na prosto iglo ali položi na širšo ploščico. Za dokončanje te zgradbe bo potrebnih 20, 293, 775, 907, 454, 375 prenosov. Ako bi rabili svečeniki za en prenos le 5 sekund, bi bilo na dan mogočih 17.000 prenosov, torej v enem letu 6,307.200. Za dokončanje naloge bi bila potrebna doba 3, 217, 395, 650, 177 let in od tega je pretekla doslej niti omenka vredna malenkost.

Prerokovanje o koncu sveta v raznih dobah.

Vedno so bili na svetu ljudje, kojih trgovska živahnost se je v letih pred napovedanim koncem sveta podvojila, da početvorila in so zaslužili radi nikoli uresničenih nesreč velikanska premoženja. Na Kitajskem si je izmislil nekdo, tiskati bankovec za drugi svet. Drugi je zopet izdajal časopis o poslednji sodbi. List je vseboval namigljaje in nasvete za čase ob koncu sveta.

Veliko strahu so povzročevale prerokbe o koncu sveta okrog leta 1000.

Zvezdoslovec Stöffler je izračunal, da bo 2. februarja 1524 drugi vesoljni potop. Cesar Karl V. je pustil prerokbo v Španji preizkusiti, odkoder se je raznesla nesrečna vest po Nemčiji in širila strah in grozo. Na Nemškem, Francoskem in Španskem so zapuščali ljudje hiše ter posestva in so se izseljevali na hribe. Predsednik Auriol v francoskem mestu Toulouse je pustil zgraditi drugo Noetovo barko in jo je preskrbel obilno z živežem. Njegovemu vzgledu so sledili menihi samostana Lehum, ki so svojo ladjo postavili na zelo visoki podstavek in so se vežbali vsako popoldne v veslanju po zraku.

Konec sveta in »prosvitljena« doba.

Glede strahu pred koncem sveta ni prav ničesar spremenila današnja »prosvitljena doba«. Še vedno je dovolj ljudi, ki so ohranili v dobi stalno napredujoče znanosti ter tehnike na skrivnem strah pred koncem sveta. Le na ta način se da razložiti dejstvo, da je bilo v 20. stoletju v Belgiji ustanovljeno »društvo o koncu sveta«, ki šteje zelo veliko članov. Posamezni udje se imenujejo »črnogledi«, in pričakujejo od ustanovitve organizacije po Viljemu Millerju v Pittsburgu leta 1831 vsako leto konec sveta. Dne 9. junija 1928 so bili po več mestih in vaseh na Portugalskem prepričani o sodnem dnevu. Mnogo praznovernežev je umrlo od razburjenja. Hude posledice je imela prerokba o koncu sveta aprila leta 1843 po mestih vzhodne in zapadne Amerike. Razburjenje je toliko naraščalo, da so moške pobijali žene, ker niso hotele verjeti prerokbi. Ker so ljudje tedaj lahkomišelnostno razmetavali denar in imetje, so živeli pozneje v veliki bedi, pomanjkanju in stiskah.

Vesele zgodbe o koncu sveta.

Čeravno ni poglavje o napovedbah glede konca sveta v zgodovini nič kaj razveseljivo, so vendar bile tudi te prerokbe večkrat spremljane od smešnih

»Tudi jaz. A saj veste, kaki so časi. Torej bo ste? Naročim v mestu, na gradu, da bodo pazili. Vzemite, prosim, to malenkost. Nič se ne branite: ženo imate in otroke.«

»Za te vzamem. Bog vam povrni, gospod!«

Od tedaj je prihajal sin mestnega pisarja pogostoma na ptujski grad. Ako ni mogel čez dan, ves dan zaposlen, je gotovo prišel zvečer.

Takoj drugi dan po pogovoru s krojačem in po slovesu od Rozke, ki ji je povedal, da zaradi njene in svoje časti, ker bi po morebitnem spopadu s fanti obeh dobro ime trpelo, nekaj časa ne bo prihajal, se je oglasil pri kastelanu Kozmu na ptujskem gradu. Prosil ga je, naj bi skrbno pazil, bi li zaplapolali kdaj ob hajdinski cerkvi trije ognji.

Starec je obljubil in pazil. Ob večerih je prihajal k njemu Dominik; zlasti po dnevih, ko ni nikogar s Hajdine videl in ničesar slišal, kako je na Hajdini.

Postajala sta navadno ob mogočnem obzidju in zamišljeno, oba polna težkih skrbi, strmela dol v deželo, Dominik večinoma tja proti Hajdini.

Čudovit prizor jima je nudil svet naokoli. Kamorkoli je plalo oko, vsepovsodi so goreli in tleli kresovi. Najprej so jih bili zažigali — že ob prejšnjih kugah — ptujski begunci v Halozah. Bilo je to dogovorjeno znamenje sorodnikom in znancem, da so še živi. Netili so jih tudi samotno stanujoči kmetje.

Po navadi planincev so naznanjali z njimi oddaljenim sorodnikom, da imajo v hiši mrliča. Zakaj da še žive — čemu bi naj to sporočali? Zahvaljen Bog, ki nevarnost še odganja, morilko še kroti!

Tako je prvotno znamenje življenja kar samo ob sebi postalo znanilka smrti.

Polagoma so jih pričeli netiti vsepovsodi, ker so mnogi trdili, da ogenj zrak čisti, dim strupene kali mori. Tako je bila tudi zdaj dežela polna ognjev, vsa v dim zavita.

Dominik in Kozma sta strmela v to množico ognjev, z rdečimi gloriolami okrašenih. Kakor velike oči, nemirno, plašno v skrivnostno, z morečimi strupi nasičeno noč mežikajoče, so se jima večkrat zadeli kresovi.

Ločila sta se navadno pozno v noč. Tedaj je kastelan s svojo počasno besedo očetovsko-toplo tolažil:

»Glejte, gospod Dominik, dan je minil za vas spet dobro. Upajva, da ne bo nobeden nesrečnejši. Mislim, da bo v kratkem te groze konec. Ali mislite, da ne?«

Mladenič je zdihnil. Toplo je stisnil starcu roko, v zahvalo za tolažečo besedo. Počasi je stopal dol v mesto, z novim upanjem in ob enem večjim in večjim strahom v srcu.

(Dalje prihodnjič.)

enkrat prav nič ne bom delal. Drugače se sicer, tudi nič ne učim, torej nič ne delam, ali danes sem sklenil, da popoldnoma nič ne delam.«

Ne razume. Resnega obraza je stopil v črno oblečen mož v upravo nekega časopisa. —

»Prosim, koliko stane objava osmrtnice v vašem listu?« je vprašal uradnico. Gospodična:

»Tri dinarje centimeter.« — Mož je nekoliko pomislil ter se obrne k vratom, rekoč:

»Ne bo nič, to je mnogo predrago.« — Gospodična: »Kako to, predrago?« — Mož:

»Kaj pa mislite, 3 dinarje centimeter! Moj ubogi stric meri pa 1 meter in petinosemdeset centimetrov!«

dogodljajev. Leta 1899 se je zgodilo v Italiji tole: Tedaj se je splošno govorilo, da se bo prikazala velika zvezda repatica, ki bo zadela ob zemljo in jo ugonobila. Lepega večera se je v nekem italijanskem mestecu prevleklo nebo z rdečo barvo. Takoj je nastal strah. Da bi pomiril prebivalce in samega sebe, je brzojavil mestni župan ravnatelju zvezdarne: »Nebo ognjenordeče, narod v največji stiski, prosim za razlago strašnega požara!« Kmalu je dospel brzojavni odgovor: »Bodite brez skrbi, je le večerna zarja!«

*

Stojenci pri Ptuju. V ponedeljek 26. oktobra je preminul splošno spoštovani in ugledni mož posestnik in krojač Zupanič Marko. Bil je vzor pravega katoliškega moža in dolgoleten naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Kjer je šlo za dobro in pošteno stvar, je bil med prvimi. V življenju se mu sreča ni smehljala. To tako hudega kakor on je le malokdo izkusil. Vse je trpel vdan v božjo voljo. Zato mu bo dobri Bog obilen plačnik. Blag mu spomin! Naj počiva v miru!

Oplošnica. V sredo dne 4. t. m. so pokopali staro Tišlerjevo Nano iz Gorice. Po pogrebu so se zbrali številni pogrebci, da z običajno sedmimo počastijo umrlo. Tik krog poldneva pa so jih presenetili klinci sosedov, češ, da jim gori streha nad glavo. Bil pa je tudi skrajni čas, da so zbežali na prosto, kajti streha je bila že vsa v plamenu. Domače gasilno društvo je z največjo naglico prihitelo z novo motoriko ter spretno rešilo, kar je še sploh bilo mogoče. Škoda sicer ni velika, pa tudi ni kriča z zavarovalnino. — Praznik Vseh Svetih smo letos posebno lepo obhajali. Ob krasnem vremenu so mnogoštevilni obiskovalci grobov z raskošnim cvetjem iskazali čast svojim pokojnim. Tudi grobovi pozabljenih so zažareli v lučicah darovanih od plemenitih src. Po končanih cerkvenih obredih je zapel novi moški pevski zbor turobne žalostinke. Ker je to po dolgoletnem presledku novost, je ljudstvo bilo res ginjeno. Novemu pevskemu zboru, ki kaže mnogo življenjske sile, iskreno čestitamo!

Šmartno ob Paki. G. Steblovnik Martin, član banskega sveta in posestnik v Šmartnem ob Paki je z odlokom gospoda bana Dravske banovine v Ljubljani razrešen dolžnosti župana občine Šmartno ob Paki in je na njegovo mesto imenovan g. Terčak Josip, vpokojen nadučitelj in posestnik v Slatinah.

Sv. Rupert nad Laškim. V dnevih stiske in nadloge, ki vlada povsod, smo imeli tukaj trenutke pravega, duhovnega veselja: obhajali smo ljudski misijon. V tednu od 18. do 25. oktobra so nam gg. misijonarji iz Celja pod vodstvom priznane skušenega superiorja g. Poharja razlagali večne resnice v tako lepi, prikupljivi obliki, da smo jih dan za dnem vedno rajše in gorečnejše poslušali. Velika večina župljanov je spodbudno prešla sv. zakramente, razdelilo se je v tem času do 3000 sv. obhajil. Kot poseben uspeh tega misijona moramo pač zaznamovati Apostolstvo mož in mladeničev, ki se je uvedlo, oziroma razširilo: do 100 mož in fantov je pristopilo v krog modernih krščanskih apostolov, a še vedno novi

se oglašajo: vsi dobri možje in fantje hočejo delovati v smislu katoliške akcije. Usmiljeni Bog, ki nam je v teh dnevih podelil toliko pravega, duhovnega veselja, nam daj milost stanovitnosti, gg. misijonarjem pa naj bogato poplača ves njihov trud ter jim da moč, da bodo še mnogo naših ljudi osrečili, kakor so osrečili in razveselili nas! — Dne 2. novembra, na Vernih duš dan, so našli v Vrbovni mrtvega prevžitarja vdovca Jožefa Videc, p. d. starega Vrbošeka. Bil je star 70 let in živel nazadnje v veliki revščini. Bog mu bodi mlostljiv!

Ljutomer. Umrl je dne 6. t. m. v bolnici v Ptujju g. Anton Erjavec, kolar in posestnik na Podgradju na posledicah, ki jih je zadobil vsled padca z drevesa pri trganju jabolk pred 7 tedni. Poškodovan si je, ko je padel 6 metrov globoko, hrbtenico in noge. Blagopokojnik je bil star šele 42 let in je bil znan narodni pesnik strogo krščanskega in narodnega prepričanja. Zapušča bolno ženo in 5 nepreskrbljenih otrok, od katerih je najstarejši 10 let star. Večni mir in pokoj!

Sv. Ema. Dne 31. m. m. smo spremili k večnemu počitku posestnika in dolgoletnega vdovca, moža poštenjaka Andreja Plemenitaša, kateri je dosegel visoko starost 82 let. Rajni Andrej je bil vedno priden in pošten in miroljuben s svojimi sosedi. V njegovih hiši se je čital vedno »Slovenski Gospodar« in še drugi katoliški časopisi ter dobre knjige, kakor so: »Domoljub«, »Bogoljub« in »Glasnik najsvet. Sre«. Ob njegovem grobu pri Sv. Emi so zapeli v slovo vrli šentemski pevci tužno žalostinko, da bi se spet videli nad zvezdami. Rajni Andrej zapušča dva pridna in poštena sinova in dve blagi deklici članici Marijine družbe. Bog daj rajnemu večni mir in pokoj! Ostalim naše sožalje!

Trnovlje pri Celju. Da nismo Trnovci tako zaspali, kakor bi si kdo mislil, naj izve širša javnost nekaj od nas. Če tudi malokedaj poročamo v »Slov. Gospodarju«, vendar ga ima že skoro vsaka hiša. Kakor povsod, imamo tudi tukaj gasilno društvo, ki prav pridno deluje ter si hoče nabaviti motorno brizgalno, katera je nujno potrebna za tako veliko vas. Imamo tudi svojo že osem let obstoječo godbo na pihala pod vodstvom Ivana Žoherja, ki tudi pridno vežba nove moderne komade. — Z letino smo bili povsem zadovoljni, pridelali smo vsega zadosti. Hvala Bogu! Nekateri večji posestniki imajo svoje vinograde ter so bili prav zadovoljni z obilno trgatvijo in dobrim vinčekom. — Na praznik Vseh svetnikov smo zopet pohiteli na grobove svojih ranjkih, da smo se jih spomnili v molitvi. V svojo župnijo gremo bolj poredko, zlasti če katerega spremljamo na zadnji poti. Drugače pa hodimo v Celje, kamor nam je bližja in lepša pot.

Dopis iz Nemčije. Zveza jugoslovanskih katoliških društev v Nemčiji namerava na najboljši slovesen način praznovati letošnji narodni praznik v nedeljo dne 6. decembra, h kateremu so že sedaj povabljeni zastopniki kraljevega konzulata in izseljeniškega odposlanca.

Pri obledeli, sivorumenkasti barvi kože, motnih očeh, slabem počutku, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, želodčnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni boleznih je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozarček naravne »Franz Josef grenčice«. V zdravniški praksi se »Franz Josef voda« radi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov boleznih. »Franz Josefove grenčice« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špicerijskih trgovinah.

stva v Düsseldorfu. Slovesnost se priredi v Mambornu, kjer imajo tudi sloveč pevski zbor »Zvon«. — Nekatero občinske podporne ustanove »Wohlfahrtsamti« so našim ljudem, ki nimajo nobene ali pa jako malenkostno podporo, da z isto živeti ne morejo, oziroma pokojnino, popolnoma odtegnile, kakor na primer Gladbeck. Na intervencijo kr. konzulata in izseljeniškega odposlanca g. Deželiča preko našega poslaništva v Berlinu se je posrečilo pri g. Arbeits- und Wohlfahrtsministru v Berlinu doseči, da naši ljudje dobijo nadalje podporo, dokler imajo pravico bivati v Nemčiji, oziroma dokler jih prisojna občina v domovini ne prevzame v svojo oskrbo. Kaj nas še čaka to zimo? — V Moers-Meerbecku je bela žena nenadno vzela življenje mladi materi Ani Strašek, rojeni Mlinarič. Tožila je, da jo boli glava. Zdravnik jo je preiskal in ugotovil, da ima pričetek vnetja možganov in odredil takojšnji prevoz v bolnico. Po 10 dneh je dala življenje krepkemu in zdravemu sinku. Isti dan popoldne se je preselila v večnost v 22. letu svoje starosti. Družini Strašek in Mlinarič sta dobro katoliški in včlanjeni v naših organizacijah. Naj ji bo tuja zemlja lahka, žalujočim staršem, bratom in sestram pa naše sožalje. Priporočamo jo v molitev. Da je bila priljubljena, je pokazal dan Vernih duš, ko so tako bogato okinčali njen grob. Žalostni mož, kakor tudi družina Mlinarič in Strašek se prav lepo zahvaljujejo za obilno udeležbo pri pogrebu in za darovanje vencev, posebno pa še gospej Gajling in vsem sosedom!

*

Raznoterosti.

Služba božja na Montblancu. Francoski duhovnik Folliet, vikar v Anecyju v Savoiji, je letos uresničil svojo že davno zasnovano namero in je bral sv. mašo na najvišji gori v Evropi. Na Montblanc je odšlo veliko število njegovih vernikov. Ko so prišli okoli 4370 metrov visoko do neke planinske kočice, so krenili do neke votline, ki jo je narava sama napravila podobno kapelici in tam je duhovnik opravil službo božjo. Po sveti maši so hoteli oditi vsi še na vrh gore, toda zaradi silnega snežnega meteža niso mogli do vrha. Duhovnik pa je svojo namero le izvršil.

Posledice divjanja proti cerkvi. Iz mesta Tlapocoyan, država Vera Cruz v Mehiki, kjer je zakonodajna nedavno sprejela ostre odredbe za zatiranje cerkve, prihajajo poročila o krvavih pretepkih, ki so izbruhnili kot posledica proticerkvenih nasilnosti. Prebivalstvo je bilo ogorčeno, ko so pobrali iz neke cerkve vse sohe in jih sežgali. Obdoližili so mestni svet, da je dovolil to oskrumbo. Sledil je spopad in nemiri, v katerih je bila zažgana mestna hiša. Izgubil je življenje župan mesta in devet drugih prebivalcev.

Še vedno bičanje v navadi. Že v tretje letos se je pred nekim sodiščem v Baltimoru v Ameriki izrekla obsodba s šibami. To pot je prišel na vrsto neki Lemley, ki je bil privezan na kol na dvorišču jetnišnice in je bil prejel pet s šibami po golem hrbtu. Sodba se je izrekla na obtožbo njegove žene, ki je izjavila, da jo mož že celih 15 let pretepa, in sodnik je določil, naj mož občuti, kako pretepanje dobro de.

Zvest služabnik. Nepričakovane smrti je umrl 75letni John Ott, pomočnik Edisonov v laboratoriju. Splošno se domneva, da ga je tako potrla smrt njegovega gospodarja, pri katerem je bil zaposlen celih 52 let. Sam se je med solzami izrazil, ko je obiskal umirajočega Edisona, da zdaj ne bo dolgo, ko bo tudi on šel za njim.

Sladkorna bolezen in sladkor. Sladkorna bolezen se je zadnja leta skoraj po vseh evropskih in izvenevropskih državah močno razširila; najbolj pa v Zedinjenih državah Severne Amerike, kjer je umrlo na tej bolezni od vsakega milijona prebivalcev po 100 oseb. Na Pruskem jih je pomrlo po 153 na eden milijon prebivalcev, na Angleškem pa po 142. V letih 1918 in 1919 je umrlo v Prusiji na tej bolezni na 1 milijon prebivalcev le 59, na Angleškem pa 60 oseb. Zanimivo je tudi to, da je pomrlo prej dosti več moških na tej bolezni kot žensk, dandanes pa prevladuje število žensk. Nekateri so trdili, da se je ta bolezen razširila tako zelo zaradi večjega uživanja sladkorja. Ta trditev pa, kakor kaže, ne drži. Na Pruskem se je uporaba sladkorja dvignila zadnjih 5 let le od 22 na 27 kg na osebo in leto, zadnje leto pa je uporaba sladkorja v Prusiji celo nazadovala. V Ameriki se je uporaba sladkorja zvišala le od 56

Ne odlagajte!

Zahtevajte še danes ugodne ponudbe in po nizki ceni vsakovrstna sadna drevesa in vinske trte od drevesnice
J. Gradišnik, Šmarjeta, pošta Celje.

59 kg letno na osebo, v Angliji pa je celo padla od 53 na 51 kg. Največ ljudi oboli na sladkorni bolezni v velemestih, razmeroma zelo malo pa na deželi.

Stava za kmetsko pamet. Stari madžarski in avstrijski plemenitaši so bili znani po svojih muhah in domislekih, ki so včasih stali cela ogromna premoženja. Tako sta nekoč sklenila stavo eden izmed knezov Schwarzenbergov in eden grofov Karolyjev za 100.000 K. Predmet stave je bilo vprašanje, kateri kmet je bolj prebrisan: avstrijski ali ogrski. Vprašanje naj bi se rešilo na ta način, da bi oba magnata privedla na Dunaj vsak svojo desetglavo kmetsko deputacijo, obiskala z njo dvorno zakladnico in nato naj bi vsaka deputacija povedala svoje mnenje, koliko približno so vredni tam nagrmadeni lepi zakladi. Tako se je tudi zgodilo. Ko so kmetje obšli vso zakladnico, so avstrijski kmetje zaskrbljeni začeli stikati glave in se posvetovali. Posvetovanje je trajalo dve, tri ure in nazadnje je stopil njihov vodja pred plemiča in ime-

noval veliko, milijardno svoto. Ogrski kmetje se niso posvetovali dolgo. Komaj so se dobro ozrli po zakladih, je že zamrmral eden izmed njih, neki vaški načelnik: »No, toliko bo to že vredno, kakor lep, pohleven dežek v maju.« Ta odgovor, ki ne kaže samo prebrisanosti, marveč tudi dokaj življenjske modrosti, je grofu Karolyju priboril stavo.

Tobak brez nikotina. Zavod za raziskovanje tobaka v Forchheimu v Nemčiji je vzgojil po večletnem poskušanju tobačno rastlino, ki je prosta nikotina. Ostane ga le malenkost v zelenih listih, a še ta izgine pri sušenju popolnoma. Tobak, ki se pridelava iz teh rastlin, pa je na zunaj in po okusu popolnoma enak navadnemu tobaku. V Nemčiji ga bodo pričeli pridelovati v velikih količinah.

Drevesa in strela. Med ljudstvom je zelo razširjeno mnenje, da strela najrajši trešči v hrast, v bukev pa le samo redkokedaj. Profesor Stahl je raziskoval ta problem in je prišel do zaključka, da trešči od 70 strel 54 v hrast, 15 v smreko, v bukev pa le ena. Tudi če že trešči v bukev, ne kaže ta nobenih velikih poškodb, ker se ji les ne cepi tako kakor pri hrastu. Po prof. Stahlu bukev najmanj privlači strela zato, ker imajo njeni listi drobne dlačice, ki so slab prevodnik elektrike.

Za našo deco.

Kralj Žan.

(Afriška povest.)

(Konec.)

»Krojač, ti obdolžiš miš?«

»Da, gospodar.«

»Maček, primi miš!«

Maček prime miš, kako trdo je le mogel.

»Miš, ti dolžiš mačka?«

»Da, da!« je zacvilila miš v solzah.

»Pes, ugrizni mačka!«

Pes zaseka zobe v mačkov vrat.

»Maček, ti dolžiš psa?«

»Da, gospodar.«

»Palica, nabij psa!«

»Ogenj, užgi palico! Voda, pogasi ogenj! —

Slon, izpij močvirje! Mravlja, opeči slona!« je zapovedal modro kralj Žan.

»Ah!« je zaklkal veselo maček, »sedaj ne bo več miru v tej kraljevini!«

Tako je tudi bilo. Odtlej pa do danes žro mačke miši, psi love mačke, mravlje opečejo slone, ogenj zažiga palice, voda pa gasi ogenj.

»Joj meni!« je vzkliknil nesrečni kralj Žan, éko sem poslušal te nasvete, sem v svoji državi napravil pravo zmešnjavo.«

Za kazneni radi neumnih zapovedi je izgubil Žan moč, da bi hodil po dveh. In še več! Izgubil je pravico do imena kralj Žan in dobil ime opiča, tako isto tudi vsi iz njegove rodbine.

Trije bratje.

(Narodna pravljica.)

Nekoč so živeli trije bratje, kateri na širnem svetu niso imeli nič drugega kakor hruško in to so po vrsti stražili: eden je sedel pod drevesom, druga dva sta pa odšla na delo.

Nekega dne je poslal ljubi Bog angela, naj bi pogledal, kako žive bratje, in naj bi jim dal boljše hrano, če bi videl, da žive slabo. Ko je angel božji prispel na zemljo, se je izpremenil v berača in prišedši do brata, ki je pazil na drevo, ga je zaprosil, naj mu da hruško. On je izbral eno in jo izročil angelu z besedami:

»Tu imaš eno izmed mojih, od bratovih ti ne morem dati.«

Angel ga je zahvalil in je odšel. Ko je drugega dne stal za čuvarja drugi brat, je prišel angel zopet in ga zaprosil za hruško. Tudi on je izbral eno izmed svojih hrušk, mu jo je dal in rekel:

»Tu imaš eno mojih hrušek, od bratovih ti ne morem dati nobene.«

Angel ga je zahvalil in odšel. Ko je prišla vrsta na tretjega brata, da pazi na drevo, je pristopil angel s prošnjo, naj mu da hruško. Izbral je eno izmed hrušek ter mu jo je dal z besedami:

»Na, tu je ena izmed mojih, bratovih se ne morem lotiti.«

Četrtega dne se je spremenil angel v meniha. Prišel je rano v jutro, da je našel brate še doma, pa jim je rekel:

»Pojdite z menoj, dam vam boljše hrano.«

Šli so za njim brez vsake besede. Ko so prišli do velikega potoka, je v njem brzela voda in angel je vprašal najstarejšega brata:

»Kaj hočeš, da bi to bilo?«

Odgovoril je:

»Da bi bilo vino namesto vode in da bi bilo moje.«

Angel je prekrizal vodo s svojo palico in namesto vode je priteklo vino. Prišli so ljudje s sodi, nalivali so in odvažali, tedaj je angel rekel bratu:

»Tu imaš, kar si želel; zdaj živi tukaj!«

Poklical je ostala dva brata in je z njima odšel.

Kako se je slikar maščeval.

Bogat trgovec je dal nekemu slikarju naročilo, naj ga slika, da mu bo plačal dogovorjeno vsoto 5000 Din za sliko samo tedaj, če bo slika polnoma slična. Slikar se je zelo potrudil, da bi bila sliki čim bolj slična. Ko je bila slika gotova, je bilo trgovcu 5000 Din žal, zato je kratkomalo izjavil, da mu slika ne sliči. Nato mu je rekel slikar: »Dajte mi pismo potrdilo, da vam slika ni slična.« To je trgovec rad storil, ker mu je ostala vsota 5000 Din. Slikar je odnesel sliko in potrdilo. Doma je pri sliki izpremenil ozadje, trgovcu pa je naslikal umazano in raztrgano beraško obleko. Zdaj se je videlo na sliki, da sloni trgovec na nekem hišnem vogalu in prosil s klobukom v roki za milodare. Sliko je potem razstavil v izložbenem oknu in vsi ljudje, ki so trgovca poznali — in takih je bilo mnogo — so postajali pred sliko in so se silno čudili, čemu se je dal tak bogataš naslikati za berača. Trgovec sam je sliko

tudi videl in je bil ogorčen nad to »predrznostjo«. Hitel je k slikarju in je zahteval, naj slika takoj odstrani. Slikar pa mu je pokazal list, s katerim je bil on sam potrjen, da mu slika ni slična. Trgovec je videl, da ne bo mogel uspeti. Zato je sedaj hotel dati tistih 5000 Din za sliko. Slikar je zahteval zdaj 10.000 Din, ker je imel s sliko dvojno delo. Trgovec se je moral ukloniti in denar izplačati, ker mu je seveda bilo na tem, da tako sliko spravi iz izložbe.

Ne more prodati. Gospa pri prodajalcu not: »Rada bi kupila par novih klavirskih komadov.« Vajenec: »Prosim, mi prodajamo samo cele klavirje, ne moremo jih oddajati v koma-dih.«

Čemu smo na svetu? Katehet: »No, Tonček, čemu smo na svetu?« Tonček: »Da Boga molimo in, in — da jemo.«

Okusno. Oče: »No, Marica, danes imaš vendar enkrat malo bolj čiste roke kakor po navadi.« Marica: »Testo sem napravila za rezance.«

Je še lačen. Mihec je na obedu pri sosedovih. Ker nimajo otrok in ne vedo, koliko tak želodec zahteva, mu dajo bolj malo jesti. Po bedu reče sosed: »No, Mihec, si zadovoljen? Kdaj pa boš prišel zopet k nam jesti?« Mihec: »Prosim, če je mogoče, takoj.«

Prišli so na polje, na katerem je bilo vse polno golobov. Angel je vprašal srednjega brata:

»Kaj hočeš, da bi to bilo?«

A on je odgovoril:

»Da bi bile same ovce in da bi bile moje.«

Angel božji je prekrizal polje s svojo palico in namesto golobov so bile tu same ovce. Prišli so ljudje, so pomolzli ovce, prelivali mleko, delali sir, raztopili maslo, klali ovce, sekali meso, prodajali, sprejemali denar — ljudje so marljivo delali. Tedaj je rekel angel:

»Tu bodi, vse imaš, kar si želel.«

Pozval je najmlajšega brata in odšla sta. Čez nekaj časa ga je vprašal angel:

»Kaj pa bi ti hotel?«

Rekel je:

»Nič drugega, kakor da mi Bog da pravo krščansko ženo.«

Tedaj je menil angel:

»To pa bo težko najti. Tri take žene so na svetu, dve sta omoženi, ena še sicer ni, a želita jo poročiti dva kralja.«

Na nadaljnji poti sta prišla v grad, kjer sta prebivala krščanski kralj in prava krščanska njegova hči. Ko sta bila v gradu, sta takoj stopila pred kralja in prosila za hčer.

Ko sta še govorila, sta pristopila tudi dva kralja snubca in sta položila svoji jabolki na mizo. Takoj sta storila isto tudi angel in najmlajši brač:

Ko je kralj vse to videl, je vzkliknil:

»Kaj sedaj? To sta dva kralja, onadva sta pa pred njima kakor berača.«

Nato je rekel angel:

»Veš li, kaj? Napravimo tako: tvoja hči naj posadi na vrtu tri trse, za vsakega snubca naj si pomni enega. Na katerega trsu bo v jutru zrelo grozdje, tistega naj vzame za moža.«

Vsi so bili s tem zadovoljni. Hčerka je posadila trse in si je pri vsakem mislila ime snubača.

V jutru je bilo na trsu tretjega brata zrelo grozdje. Tedaj je kralj nemudoma pripravil poroko in takoj so odšli v cerkev.

Po poroki ju je angel odvedel v gozd, tam ju je pustil in živela sta v gozdu celo leto.

Ko je bilo leto pri kraju, je rekel Bog angelu:

»Idi in poglej, kako bratje žive. Če žive težko, daj jim boljše hrano.«

Ko je angel prispel na zemljo, se je zopet izpremenil v berača in je odšel najprej k tistemu, kateremu je po potoku teklo vino. Naprosil ga je, naj mu da kozarec vina. Brat tega ni hotel dati, rekoč:

»Ako bi vsakomur dal kozarec vina, kaj bi ostalo meni?«

Ko je to angel čul, je napravil s palico križ in v potoku je zopet tekla čista voda. Bratu pa je rekel:

»To ni zate. Idi zopet pod hruško in pazi na sad!«

Nato je šel k drugemu bratu, kateremu so bile vse polje pokrile ovce. Prosil ga je za kosček sira. Ni ga dobil, ker je brat menil:

»Če bi dal vsakemu po kosček sira, kaj bi ostalo tedaj meni?«

Angel je prekrizal s svojo palico polje in zopet so bili tu le golobi. Bratu pa je rekel:

»Ni to za tebe. Idi pod hruško in čuvaj jo!«

Nazadnje je angel poiskal še najmlajšega brata, da vidi, kako živi. Živel je prav siromašno z ženo v mali koči. Angel je prosil prenočišča. Prav pristrčno sta ga zakonca sprejela in ga samo prosila, naj oprostí, če nimata nič boljšega, ker sta tako revna.

Angel ju je tolažil:

»Nič za to; jaz sem zadovoljen s tem, kar je.«

Kaj naj bi storila? Žita nista imela, da bi pekla pravi kruh, ampak delala sta kruh iz drevne skorje. Tak kruh je žena umesila tudi sedaj in dala ga je peči.

Medtem pa sta se z gostom razgovarjala.

Ko sta pozneje pogledala v peč, sta videla najfinejši kruh, ki je bil uprav lepo pečen. Dvignila sta roke proti nebu, rekoč:

»Hvala ti, ljubi Bog, da moreva gosta dobro pogostiti!«

Nato sta postavila kruh na mizo in dodala še vrč s svežo vodo. Ko so pa začeli piti, je bilo v njem izborno vino.

Tedaj je angel s svojo palico prekrizal koč, ki se je takoj izpremenila v palačo, v kateri je bilo vsega dovolj.

Zakonca je angel blagoslovil in je izginil. Živela sta srečno in zadovoljno do konca svojih dni.

PES IN NJEGOVA SLIKA

ali: **Kdor stremlja za tujim, često izgubi to, kar že ima.**

Pes je bežal s kosom mesa, katerega je bil ukradel v mesnici. Ko je hotel čez brvo, je videl v vodi svojo sliko. Mislil je, da je to kak drug pes z mesom, ter je iskal načina, kako bi mu ga vzel. Ko je hotel skočiti nad svojo sliko, je izpustil svoj kos mesa v vodo. Tako je sedaj izgubil vse.

Novičje.

Zvesti raznašalec »Slovenskega Gospodarja« umrl. V Mariboru je umrl v pondeljek dne 9. novembra t. l. Reinhold Ussar, sluga v Tiskarni sv. Cirila in raznašalec »Slovenskega Gospodarja«. Pokojni je bil rojen leta 1850, v službo je stopil pri tiskarni leta 1893 in je ves čas do lani vestno in zvesto delal. Skoro 40 let je raznašal po Mariboru »Slovenskega Gospodarja«. Bog mu bodi plačnik za njegovo zvesto službovanje!

Državno pravdnništvo je g. Marko Krajnc izpustilo iz preiskovalnega zaporja.

Uraden izid nedeljskega glasovanja v Sloveniji.

Uradna »Agencija Avala« poroča naslednje volilne rezultate v dravski banovini:

Prva številka pomeni volilne upravičence, druga oddane glasove, tretja odstotek volilcev v okraju, nadaljnje številke pa pomenijo, koliko glasov je prejel posamezen kandidat:

Ljubljana mesto: 16.460, 13.464, 82, dr. Kramer 13.464.

Okraj Brežice: 8534, 4899, 57, Urek 3398, Krulej 1501.

Okraj Celje: 16.671, 7432, 44,6, Prekoršek 4543, Pikel 2829.

Okraj Črnomelj-Metlika: 6068, 3206, 52, Lovšin 1556, Makar 1650.

Okraj Dolnja Lendava: 9533, 6195, 64, Hajdinjak 3511, Faflik 2684.

Okraj Gornjigrad: 4677, 2621, 56, Goričar 1282, Pustoslavšek 1339.

Okraj Kamnik: 9573, 4147, 43, Potokar 632, dr. prof. Rožič 1009, Cerar 2506.

Okraj Kočevje: 9721, 6485, 67, Pucelj 6485.

Okraj Konjice: 5241, 1387, 26,4, Gajšek 1349, Goričar 38.

Okraj Kranj: 14.402, 7002, 48, Barle 7002.

Okraj Krško: 13.360, 6272, 46, Drmelj 1895, Majcen 1495, Vale 991, Grebenc 1891.

Okraj Laško: 9977, 5779, 60, Pavlič 3399, Juvan 2380.

Okraj Litija: 9862, 4247, 43, Turk 476, Zorec 116, Mravlje 2155.

Okraj Logatec: 7225, 3770, 52, Rape 3770.

Okraj Ljubljana okolica: 19.099, 10.541, 55, prof. Jarc 2045, Koman 5675, Pavlič 1174, Zebal 1464, Šinkovec 193.

Okraj Ljutomer: 10.247, 4768, 46,5, Zemljič 4768.

Okraj Maribor desni breg: 13.860, 7723, 56, Vauhnik 2349, Kirbiš 2084, Krejči 3290.

Okraj Maribor levi breg: 22.789, 12.970, 54, dr. Pivko 12.970.

Okraj Murska Sobot.: 14.825, 10.812, 76, Ve-
zir 586, Hartner 5079, Benko 5147.

Okraj Novomesto: 11.741, 5606, 47,6, Klinč
4711, Zupanič 895.

Okraj Ptuj: 18.335, 7101, 39, Vuk 1490, Peto-
var 5213, Petek 398.

Okraj Radovljica: 9955, 6976, 70, Mohorič
4236, Ažman 2740.

Okraj Slovenjgradec: 7616, 2227, 29, dr. Voš-
njak 1162, Mermolja 354, Rupnik 711.

Okraj Šmarje: 11.368, 3124, 27,4, Zdolšek
1162, Spindler 1241, Drofenik 721.

Okraj Prevalje: 8395, 2722, 32, dr. Rapotec
1018, Pahernik 1704.

MALA OZNANILA

Vajenca za trgovino, 14 let starega, se sprej-
me. Naslov v upravi lista. 1611

Ivo Knuplež, ekonom pri Sv. Jakobu v Slov.
gor., proda več tisoč enoletnih jablanovih
divjakov 100 komadov á Din 0.25. Pri od-
vzemu večjih količin v jesenski sezoni se
dovoli znaten popust. 1610

Naznanjamo žalostno vest, da je

Reinhold Ussar

sluga in raznašalec »Slovenskega
Gospodarja«

dne 9. novembra 1931 po dolgo-
trajni boleznimi umrl.

Zvesto in vestno je vršil svoj
posel skoro 40 let pri našem pod-
jetju.

Pogreb se vrši v sredo, dne 1).
novembra 1931, ob pol 4. uri pop.
na pokopališče v Studencih.

Ohranili ga bomo v lepem spo-
minu!

Dobri Bog mu bodi plačnik!

Maribor, dne 10. nov. 1931.

Tiskarna sv. Cirila in »Slovenski
Gospodar« v Mariboru.

Fantek 5 let star se da za svojega. Naslov v
upravi lista. 1612

Služkinja, katera zna nekaj kuhati, se sprej-
me: Maribor, Slovenska ulica 10. 1609

Krojaški vajenec z dobrim šolskim spričeva-
lom se sprejme. Ima v hiši hrano in stano-
vanje: Maribor, Prečna ulica 2, Juteršnik.
1608

Sprejemem šiviljsko učenko takoj! E. Černezal,
Ormoška cesta 5, Ptuj. 1597

Sadno drevje, jablane, hruške, slive, črešnje,
marelice, breskve, butine, nešplje itd. je naj-
boljše presaditi na jesen. Zato naročite takoj
pri drevsni veleposestvi Josip Rosenberg,
Maribor, Tržaška cesta 64, tefon 2301. 1596

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932,

ki ima 366 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najsta-
rejši slovenski koledar, ki je bil že
od naših pradedov najbolj upoštevan
in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar člo-
vek potrebuje vsak dan: Katoliški ko-
ledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi,
vremenskimi in dnevnimi znamenji; —
solčne in lunine mrke; — lunine spre-
membe; — pošne določbe za Ju-
goslavijo; — lestvice za kolke na me-
nice, pobotnice, kupne pogodbe in ra-
čune; — konzulate tujih držav v Ljub-
ljani in Zagrebu; — vse sejme na
Kranjskem, Koroškem, Štajerskem,
v Prekmurju, Medžimurju in v Julijski
Benečiji; — pregled o koncu brejosti
živine; — tabelo hektarov v oralih;
— popis vseh važnih domačih in tujih
dogodkov v preteklem letu; — tabele
za računanje obresti; — življenjepise
važnih in odločilnih oseb s slikami;
— oznanila predmetov, ki jih rabi
kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh
večjih trgovinah in se lahko naroči
tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani. 1494

INSTIRAJTE!

Srajce

in vse drugo perilo
za gospode in dame
kupite v dobri kva-

liteti in po zelo nizkih cenah v
tovarni perila

Trgovski dom R. STERMEČKI
Celje štev. 24.

Velika izbira kravat, žepnih robcev, naramnic,
podvez, rokavic, nogavic in drugih modnih pred-
metov. Cenik z mnogimi slikami zastonj!

Imam na prodaj več manjših in večjih pose-
stev: Anton Eilec, Sv. Ana v Slov. gor. 1594

Služba organista in cerkovnika v Št. Janžu pri
Dravogradu se odda. Oženjeni prosilci, z obrt-
jo, n. pr. mizarji, imajo prednost. 1595

250 Din dnevno zaslužite z obiskovanjem ljudi
v Vašem okraju! »Kosmos« Ljubljana, poštni
predal 307. Znamko za odgovor. 1579

H. C. HANSON

Trate pri Mariji Snežni na Velki, okraj Sveti
Lenart v Slovenskih goricah.

menjalnica vsakovrstnega zrnja. Prvovrstni
mlinski izdelki, točna postrežba, najnižje dne-
vne cene brez vsake konkurence. Pridite, po-
glejte, naročite! 3

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

I. Z. Z. D. Z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog
nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih
kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premo-
ženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev. 1

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

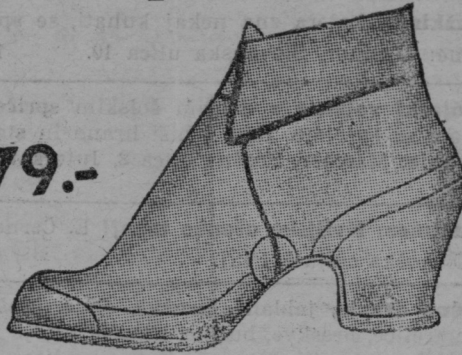
Čuvajte Vaše zdravje!

49.-

Br. 6-8 (23-26) Vrsta 2861-01
Za vašo deco smo pripravili te tople gumi-
jeve galoše. V njih so njihove nožice najbolj
obvarovane od mraza in mokrote.

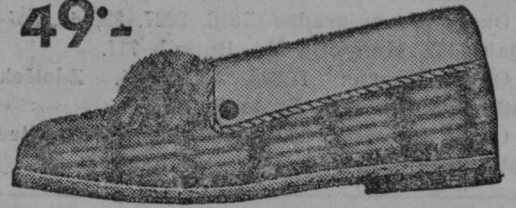
79.-

1865-01
Snežni gumijevi čevlji v črni ali rumeni
barvi z zametom obšivani. So praktični in
udobni. Primerni so za nošenje na vsako nogo
brez obzira na velikost.

Rata

49.-

1865-01 Vrsta 7043
MIKADO
Ko ste doma ali če delate v kuhinji ali ho-
dite iz sobe v sobo, nosite te copate. Obvaro-
vale Vas bodo, da se ne prehladite. V njih se
Vam bodo noge najbolj odpočile.

Peči na žagovino izdeluje in pošilja na osem-
dnevno poskušnjo ter plača vse tovarne
stroške tvrdka, ako peč dobro ne deluje. R.
Jakelj, Slovenjgradec.

Izjava. Podpisana Krajnc Kristina, posestnica
v Korenjaku, občina Turski vrh-Zavrče pri
Ptujju, izjavljam, da nisem nobena plačnica
za svojim možem Krajnc Francem. Maribor
9. novembra 1931. — Krajnc Kristina. 1607

Vajenca pridnega in poštenih starišev, ki ima
veselje do krojaštva, sprejemem. Stanovanje
in hrana v hiši. Furlan Josip, krojač in or-
ganist, Hoče pri Mariboru. 1601

V vinogradski hišici v Bučki gorci oddam sta-
novanje rokodelcema brez otrok pod pogo-
jem, da pomagata ob času tudi pri vinograd-
skem delu: Anton Cvenkel, Sv. Peter v Sa-
vinjski dolini. 1603

Viničar z najmanj 2 odrastlimi otroci se z
stalnim zaslužkom sprejme pri F. Kupnik,
Kostrivnica, Podplac. 1604

Pietene jopiče, nahrbtnike, dežnike, robce, če-
vlje, kravate, čepice, nogavice, rokavice, pre-
grinjala za mrtve, kakor tudi vsakovrsten
papir in vse potrebščine za občinske urade,
knjige in šolsko orodje, okraske za rakve
in drugo drobnarijo v veliki izbiri, dobro
pralno milo po zelo znižanih cenah si naba-
vite v stari znani trgovini Peteršič nasled-
nik A. S. Slapničar v Ptujju. Za obilen ob-
isk se Vam priporočam! 1605

Prodajam posestvo ob glavni cesti: Ivan Zorec,
Vukovski dol, Jarenina. 1600

Veliko izbiro vsakovrstnih pletenih oblek, jo-
pic, vest, puloverjev itd. priporoča pletarna
Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. Naro-
čila po meri, kakor vsa popravila se izvr-
šijo točno in poceni. 1311

Nov vozni red

veljaven od 4. oktobra 1931, se dobi v
Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena
2 Din.

D E N A R

si prihranite. ako kupite sukno za moške ob-
leke, volneno za ženske obleke, platno za vsa-
kovrstno perilo, svilene rute, srajce, ovratni-
ke, kravate, dežnike, nogavice itd.

„PRI SOLNCU“

Celje, Glavni trg 9

Za obilen obisk se priporoča 318

ALOJZ DROFENIK

Na drobno! Na debelo!

Reporeznice

razne kotle, brzoparilnike (Alfe), pluge in
njih dele, štedilnike in peči od najpriprostej-
ših do najfinejših ter vse ostale potrebščine
za jesen in zimo ima stalno in v veliki izbiri
na zalogi trgovina z železnino

Anton Brenčič, Ptuj. 1350

Znižane cene! Točna postrežba!

Pohišstvo - preproge

Linolej, zavese, posteljne odeje, namizni
prti, vzglavja, tuhenti, šivane odeje, volnena
pregrinjala, pregrinjala za mobilije, gradl za
matrace, kakor tudi vse vrste lesenih, tapet-
niških in železnih mobilij po čudovito niz-
kih cenah pri:

Karolu Preis - Maribor

Gosposka ulica 20.

Ceniki zastoj! 1367 Ceniki zastoj!

Čevlji brezkonkurenčni v
izdelavi, materija-
lu in trpežnosti zato najcenej-
ši pri trdki

D. Uršič, čevljarna
Celje, Breg šte. 37

Ceniki na zahtevo brezplačno! 1285

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog zna-
ša nad Din 100.000.000.—.
Posojila na vknjižbo, po-
rošitvo ter zastavo pod
najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000
članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek
plačuje posojilnica iz svo-
jega in ga ne odteguje
vlagateljem.